

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1937 kl. 2 e. m.

*Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1937/1938
av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel,
innefattande anslagen till kommunikationsdeparte-
mentet.*

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I den till riksdagen avlätna, den 4 januari 1937 dagtecknade propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 1—6, av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) gjort framställning beträffande anslag till kommunikationsdepartementet: Avlöningar.

I förhållande till innevarande budgetår innebär förevarande förslag endast den förändringen, att den nuvarande befattningen som extra föredragande av stadsplaneärenden med årligt arvode å 4,500 kronor jämte dyrtidstillägg skulle ersättas av en tjänst å extra stat i 28:e lönegraden. Förutom hitillsvarande föredragning av de stadsplaneärenden, som skola avgöras av Konungen i statsrådet, skulle nämnda extra tjänsteman, i den mån tiden det medgåve, även föredraga stadsplaneärenden, som höra under regeringsrätten. Av utredningen framgår, att hithörande ärenden — väsentligen till följd av 1931 års nya lagstiftning på området — äro i stark ökning. Under erinran också att dessa ärenden ofta äro av en vittutseende ekonomisk betydelse för samhällen och enskilda samt att på grund härav deras snabba handläggning är av särskild vikt, får utskottet tillstyrka förevarande förslag.

Med avseende å anslagsberäkningen är att märka en minskning från ett för innevarande budgetår anvisat totalbelopp av 233,800 kronor till föreslagna 233,400 kronor. Det ökade anslagsbehov på cirka 5,000 kronor, som nyssnämnda organisatoriska förändring medför, motväges nämligen av de reduktioner i olika avlöningsposter, som företagits i samband med den nya familjepensioneringens genomförande.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Bihang till riksdagens protokoll 1937. 6 saml. Nr 6.

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för kommunikationsdepartementet:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 statssekreterare, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet		—
1 expeditionschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet		—
2 kansliråd		B 30
3 förste kanslisekreterare		B 26
3 andre kanslisekreterare		B 21
1 registrator		B 15
1 förste expeditionsvakt		B 7
2 kanslibiträden		B 7
1 expeditionsvakt		B 5
3 kontorsbiträden		B 4
	Tjänstemän å övergångsstat.	
1 registrator		B 22
1 andre kanslisekreterare		B 21
1 expeditionsvakt		B 5

Tjänstemän å extra stat.

1 föredragande i regeringsrätten	B 29
1 föredragande för stadsplaneärenden	B 28;

Anm. Den å ordinarie stat upptagna registratorstjänsten skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde registratorn kvarstår i tjänst.

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor 24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	» 124,600
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 17,800
4. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 20,000
5. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 12,000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. kronor	24,300
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 1,500
7. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 9,200

Summa förslagsanslag kronor 233,400;

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 233,400 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 6), som avser anvisande av samma belopp som beviljats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 41,100 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 7—32) föreslagit riksdagen att *dels* besluta, att befattningen som överdirektör och chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall från och med den 1 juli 1937 utbytas mot en befattning som generaldirektör och chef för styrelsen och att sistnämnda befattning skall hänföras till befattningar, vilka tillsätts genom förordnande på viss tid och förenas med arvode av 19,000 kronor; *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938; *dels* ock till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 460,000 kronor, därav förslagsvis 230,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

I en inom andra kammaren av herr *O. Jeppsson* väckt motion, nr 206, har hemställts, bland annat, att anslagen till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg- och brobyrå måtte bestämmas i enlighet med styrelsens förslag.

Under erinran att chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vid styrelsens omorganisation år 1934 bibehölls vid sin ställning som överdirektör, dock med ett till 17,000 kronor bestämt arvode, har departementschefen nu föreslagit, att verkschefen skall vara generaldirektör. Då befattningen alljämt skulle tillsättas med förordnande på viss tid, borde arvodet liksom vid andra sådana generaldirektörsbefattningar utgå med 19,000 kronor för år. Till stöd härför har departementschefen anfört bland annat följande:

År 1934 inrättades i styrelsen en befattning som vägtrafikinspektör, men redan år 1935 ansågs för vägtrafikärendenas handläggning krävas en särskild byrå, vägtrafikbyrån, vilken inrättats från och med ingången av löpande budgetår. Å denna byrå skola jämväl handläggas de ärenden, som ankomma på styrelsen i dess blivande egenskap av chefsmyndighet för automobilbesiktningmännen. Vid ingången av innevarande budgetår överfördes till styrelsen, på sätt tidigare nämnts, de ärenden, som förut ankommo på luftfartsmyndigheten inom kommunikationsdepartementet. Ehuru därvid antalet byråer i

styrelsen icke ökades — järnvägsbyrån omorganiserades till en järnvägs- och luftfartsbyrå — innebar dock denna anordning, att en ny och betydande ärendegrupp tillfördes styrelsen. Nämnas må ock, att vid sidan av byråorganisationen numera inrättats en befattning för en geotekniker, direkt underställd verkschefen. Ehuru utan större betydelse i detta sammanhang torde det även böra erinras om att väginstitutet, som år 1934 under namn av statens väginstitut närmare anknutits till styrelsen, genom förläggning till en egen byggnad och vissa organisatoriska förändringar lärer få möjlighet till utvidgad verksamhet.

Efter den utökade organisation, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda erhållit, omfattar styrelsen 6 byråer, nämligen vägbyrån, brobyrån, kamerabyrån, hamnbyrån, vägtrafikbyrån samt järnvägs- och luftfartsbyrån, varjämte förenämnde geotekniker är direkt underställd verkschefen. Under styrelsen lyda de 24 vägingenjörerna och deras ingenjörspersonal.

En jämförelse med andra statliga verk torde giva stöd för uppfattningen, att chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör hava generaldirektörs ställning, en uppfattning som också kommit till uttryck i en framställning i ämnet från byråcheferna i styrelsen.

Dessutom föreligger förslag från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen om förstärkning av personalen. Vad till en början beträffar v ä g b y r å n, har styrelsen föreslagit, att ytterligare en biträdande ingenjör skulle anställas för väginpektörernas räkning samt att den ene av de nuvarande båda biträdande ingenjörerna (lönegrad 21) skulle överföras till ordinarie stat såsom byråingenjör (B 21). I detta avseende har departementschefen endast ansett sig kunna tillstyrka överflyttning av en av de båda nuvarande biträdande ingenjörsbefattningarna till ordinarie stat i lönegrad B 21. I fråga om b r o b y r å n föreslår styrelsen, att två nya befattningar som byråingenjör (B 21) skulle uppföras å ordinarie stat. Efter samråd med styrelsens chef har departementschefen ansett sig böra sätillvida biträda styrelsens framställning, att han förordat uppförande å ordinarie stat av en byråingenjörstjänst i lönegraden B 21, avsedd för en ny befattningshavare, åt vilken i första hand materialkontroll och leveransbesiktningar skulle anförtros. Däremot syntes med uppförande å staten av ytterligare en ordinarie byråingenjörstjänst tills vidare kunna anstå. Vid bedömandet av frågan om uppförande å stat av personal för brobyrån hade departementschefen också tagit hänsyn till att behovet av denna personal i viss mån är varierande, beroende på den omfattning, i vilken medel anvisas för sådana företag, som falla inom byråns arbetsområde. Ett exakt avvägande av personalen i förväg mötte därför vissa svårigheter. Häri låge jämväl anledningen till att — ehuru statsmakterna principiellt uttalat sig mot att brobyggnadsanslag belastas med kostnader för styrelsens administration — möjlighet dock för innevarande budgetår hållits öppen att med anlitande av dylikt anslag anställa under vissa förhållanden erforderlig personal hos styrelsen. Av praktiska skäl och för undvikande av en eljest erforderlig men till omfattningen för närvarande svårbedömd utökning av styrelsens stat syntes, på sätt även statskontoret förutsatt, lämpligt att ifrågavarande möjlighet bereddtes även för nästkommande budgetår. Vad härefter j ä r n v ä g s - o c h l u f t f a r t s - b y r å n angår, innefattar styrelsens förslag inrättande på extra stat av två

befattningar, nämligen en biträdande järnvägsinspektör och en biträdande luftfartsinspektör. Detta förslag har departementschefen ej ansett sig kunna biträda. Då emellertid byrån åliggande uppgifter till icke oväsentlig del avsåge tillgodoseendet av trafiksäkerhet såväl å järnvägar som vid luftfart tillstyrktes dock anvisandet i viss omfattning av medel för förstärkning av byråns arbetskrafter i avvaktan å ytterligare erfarenhet i nyssberörda avseende. För ändamålet syntes lämpligen böra beräknas ett belopp av 5,000 kronor, vilket skulle ställas till styrelsens disposition för anlåtande, i den mån så erfordras, tillfälligt av tekniskt skolade arbetskrafter. Styrelsens förslag om viss förstärkning av den för styrelsen gemensamma personalen hade i stort sett icke givit anledning till erinran. Departementschefen ville sålunda tillstyrka, att i avlöningsstaten för styrelsens verksamhet i allmänhet inräknades erforderliga medel för anställande av en ritare, avsedd för de tekniska byråerna gemensamt, samt ett kontorsbiträde. Det av styrelsen härutöver äskade beloppet av sammanlagt 3,000 kronor för skriv- och telefonhjälp har ansetts böra begränsas till 1,500 kronor.

Enligt departementschefens förslag skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsstat upptagas med ett sammanlagt belopp av 460,000 kronor, innebärande en ökning med 13,300 kronor i förhållande till innevarande budgetår. De föreslagna personalökningarna medföra en höjning av cirka 25,000 kronor, vilken summa emellertid kan minskas till nyssnämnda belopp av 13,300 kronor genom en omräkning utav avlöningsanslagen i samband med den nya familjepensioneringens genomförande. Med avseende å avlöningsanslagets uppdelning å vanliga skattemedel och automobilskattemedel har departementschefen anført följande:

Det för styrelsens inspektioner upptagna beloppet torde på vanligt sätt böra utgå av automobilskattemedel. Såsom inledningsvis erinrats, har för innevarande budgetår ytterligare ett belopp av 10,000 kronor tagits i anspråk av automobilskattemedel för bestridande av en del av kostnaderna för gemensam personal. Avlöningarna för denna personal äro nämligen helt inräknade i staten för styrelsens verksamhet i allmänhet. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslår, att ytterligare ett belopp av 13,000 kronor skulle bestridas med automobilskattemedel. Emellertid har vid närmare undersökning befunnits, att ännu några befattningshavare å vägbyrån och kameralbyrån kunna anses uteslutande sysselsatta med ärenden av det slag, som föränlett, att inspektionernas kostnader för ingenjörspersonal bestridas med automobilskattemedel. Enligt inom styrelsen verkställda beräkningar skulle ett avlöningsbelopp inom styrelsens verksamhet i allmänhet av i runt tal 45,000 kronor skäligen kunna anses böra utgå av automobilskattemedel.

Lägges sistnämnda summa till det för inspektionerna beräknade beloppet, skulle av automobilskattemedel utgå sammanlagt omkring 224,400 kronor eller inemot hälften av hela avlöningsanslaget. Vid sådant förhållande synes för nästkommande budgetår en hälftindelning mellan vanliga skattemedel och automobilskattemedel lämpligen kunna ske, därvid särskilt må beaktas, att betydande personalkostnader för vägbyrån och kameralbyrån, liksom även för hamnbyrån, samt verksamhetschefens avlöning helt bestridas med vanliga skattemedel, ehuru skäl kunde anföras för att låta en större eller mindre del även av dessa kostnader täckas med automobilskattemedel.

Till jämförelse mellan kostnadernas fördelning på vanliga skattemedel

och automobilskattemedel under budgetåren 1935—1937 och enligt mitt förslag för nästa budgetår får jag meddela följande uppgifter.

	1935/1936	1936/1937	Ökning 1936/1937	1937/1938	Ändring 1937/1938
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Vanliga skattemedel	215,400	263,700	48,300	230,000	— 33,700
Automobilskattemedel ...	121,500	183,000	61,500	230,000	+ 47,000
Summa kronor	336,900	446,700	109,800	460,000	+ 13,300

Utskottet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omfattar — efter inrättandet år 1936 av en ny vägtrafikbyrå samt lufttrafikärendenas överflyttning samma år till styrelsen — numera 6 byråer, nämligen vägbyrån, brobyrån, kameralbyrån, hamnbyrån, vägtrafikbyrån samt järnvägs- och luftfartsbyrån. Dessa byråer representera omfattande administrativa uppgifter inom olika, delvis mycket betydelsefulla områden av rikets kommunikationsväsen. Men förutom chefskapet för denna i jämförelse med andra centrala ämbetsverk ganska stora personalorganisation vilar å den nuvarande överdirektören också den ekonomiskt vittutseende uppgiften att utöva högsta ledningen över vägorganisationen i länen. Utskottet vill därför tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om att verkschefen erhåller ställning av generaldirektör.

Jämväl vad angår verkets personalorganisation i övrigt ansluter sig utskottet till departementschefens förslag. Utan att underskatta de skäl, som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och jämväl motionsvis anförts rörande behovet av än ytterligare ökad personal för att möta arbetsuppgifterna på olika byråer och särskilt dem, som sammanhånga med vägväsendets kraftiga utveckling, anser sig alltså utskottet ej kunna tillstyrka, att kraven på personalförstärkning vad nästa budgetår beträffar tillgodoses i större utsträckning än som i statsverkspropositionen förutsatts.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

I. att riksdagen må besluta, att befattningen som överdirektör och chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall från och med den 1 juli 1937 utbytas mot en befattning som generaldirektör och chef för styrelsen och att sistnämnda befattning skall hänföras till befattningar, vilka tillsättas genom förordnande på viss tid, och förenas med arvode av 19,000 kronor;

II. att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 206, i vad den avser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, må

a) godkänna följande personalförteckning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.		

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
4 byråchefer	B 30
1 järnvägsinspektör	B 28
1 luftfartsinspektör	B 28
2 förste byråingenjörer	B 26
1 förste revisor	B 24
3 byråingenjörer	B 21
3 revisorer	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
5 kontorsbiträden	B 4

Tjänsteman å extra stat.

1 förste byråingenjör	B 26
-----------------------------	------

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion.**Tjänstemän å ordinarie stat.**

1 byråchef och broinspektör	B 30
1 byråchef och vägtrafikinspektör.....	B 30
3 väginpektörer	B 29
2 förste byråingenjörer	B 26
5 byråingenjörer	B 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

Kronor

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	192,600
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	8,900
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	60,800
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ... 3,700	64,500
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	14,000

Säger kronor 280,600

**Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och
vägtrafikinspektion.**

	Kronor
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis	109,100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	39,800
b) Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis...	2,800
42,600	
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis	7,800
4. Dyrktidstillägg, förslagsvis	14,700
5. Pensionsavdrag motsvarande belopp, att tillföras civila pensionsfonden	5,200
	Säger kronor 179,400

Summa förslagsanslag kronor 460,000;

c) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 460,000 kronor, därav förslagsvis 230,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, sid. 33—40) föreslagit riksdagen att till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 92,800 kronor, därav förslagsvis 54,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

För innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats 93,500 kronor, varav 30,500 kronor av automobilskattemedel.

Departementschefen har föreslagit att omkostnadsanslaget för budgetåret 1937/1938 beräknas på följande sätt:

	Kronor
Resekostnader, förslagsvis	46,500
Expenser, förslagsvis	42,000
Publikationstryck, förslagsvis	4,300
	Summa kronor 92,800

Med avseende å uppdelningen å automobilskattemedel och andra medel har departementschefen anfört följande:

Av totalbeloppet 92,800 kronor skulle enligt den för innevarande budgetår tillämpade fördelningsprincipen 30,000 kronor, motsvarande resekostnader för väg-, bro- och vägtrafikinspektionen, samt 1,000 kronor till expenser för annat än eget behov utgå av automobilskattemedel och återstoden, 61,800 kronor, av vanliga skattemedel.

De skäl, som motiverat ianspråktagande av automobilskattemedel för bestridande i viss utsträckning av kostnaderna för personal hos styrelsen, torde emellertid kunna återopas för att kostnaderna för styrelsens egna expenser

och publikationstryck skola i ungefär samma proportion täckas med sådana medel. Summan av dessa kostnader skulle enligt mitt förslag beräknas till (41,000 + 4,300) 45,300 kronor. Vid samma fördelning av detta belopp, som jag med stöd av verkställd utredning ansett kunna för nästkommande budgetår tillämpas i fråga om avlöningsanslaget, skulle hälften eller 22,650 kronor utgå av automobilskattemedel. Då en dylik fördelning synes skälig, föreslår jag, att sistnämnda belopp, avrundat till 23,000 kronor, anvisas att utgå av dylika medel.

Vid bifall härtill skulle omkostnadsanslaget nu upptagas med förslagsvis 92,800 kronor, varav förslagsvis (30,000 + 1,000 + 23,000) 54,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 92,800 kronor, därav förslagsvis 54,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

5:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 40—60) föreslagit riksdagen att till statens väginstitut för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 230,800 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Statens väginstitut, vars verksamhet omfattar forskning, experiment och undersökningar beträffande olika vägtyper och vägmateriel samt rörande vägtrafiken och dess inverkan på vägarna, bildades genom den av 1934 års riksdag i princip beslutade omorganisationen av svenska väginstitutet. Enligt riksdagens beslut skulle det ombildade institutet anknytas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt hava att biträda styrelsen med utredning, undersökning och bearbetning av framkomna uppslag till väghållningens rationalisering och förbättrande i övrigt. Vidare bestämdes att institutet skulle stå under ledning av en direktion, bestående av chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom ordförande, byråchefen å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägbyrå såsom vice ordförande samt en representant från en var av följande myndigheter, institutioner eller föreningar, nämligen: kommunikationsdepartementet, järnvägsstyrelsen, tekniska högskolan, Sveriges geologiska undersökning, ingenjörsvetenskapsakademien, statens provningsanstalt, kungl. automobilklubben, svenska vägföreningen, svenska teknologföreningens avdelning för väg- och vattenbyggnadskonst, svenska kommunaltekniska föreningen, svenska vägstyrelsernas förbund, svenska byggnadsentreprenörföreningen och föreningen Sveriges vägmästare. Vid genomförandet av den sålunda beslutade nyorganisationen, vilken trädde i tillämpning på hösten 1934, förutsattes frågan om den närmare utformningen av institutets organisation som statligt organ skola föreläggas riksdagen efter ytterligare utredning i ämnet.

För vartdera av budgetåren 1935—1937 har väginstitutet tilldelats statsbidrag med 90,000 kronor, innebärande en höjning med 5,000 kronor i förhållande till de närmast föregående budgetåren. Bidragen hava utgått från de till forskningsändamål avsedda automobilskattemedlen. Därutöver har insti-

tutet, som tidigare åtnjöt bidrag bland annat från kungl. automobilklubben, haft inkomster av uppdrag från vägdistrikt m. fl., vilka inkomster för innevarande budgetår numera beräknas till omkring 18,000 kronor. Institutets personalkostnader beräknas för innevarande budgetår till 87,600 kronor.

Väginstitutet har hittills varit inrymt huvudsakligen i statens provningsanstalts byggnad vid Drottning Kristinas väg i Stockholm, medan institutets forskningsarbete på det väggeologiska området varit förlagt till Sveriges geologiska undersöknings lokaler i Frescati. 1936 års riksdag har emellertid anvisat medel till uppförande av en nybyggnad för institutet vid sydvästra sidan av Drottning Kristinas väg mellan tekniska högskolans studentkärs kårhus och statens provningsanstalts byggnad. Med nybyggnaden avsågs att bereda institutet de lokaler, som erfordrades bland annat för att detsamma skulle kunna fylla de utvidgade arbetsuppgifter, som följa av dess anknytning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har nu framlagt slutligt förslag i själva organisationsfrågan. Detta förslag, som i stort sett innebär ett bibehållande av institutets nuvarande ställning i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt administrationen i övrigt, avser huvudsakligen dels genomförandet av en ändrad sammansättning av institutets direktion, dels ock en mindre utbyggnad av den nuvarande personalorganisationen i syfte att bereda institutet erforderliga arbetskrafter för den vidgade uppgiften; i samband härmed skulle flertalet befattningar vid institutet inordnas under gällande avlöningsreglementen, föreståndaren såsom ordinarie tjänsteman, tillsatt genom förordnande på sex år, och de övriga såsom extra ordinarie tjänstemän. Därjämte har föreslagits anvisande av medel dels för anskaffande av den maskin- och materialutrustning, som påkallas av institutets verksamhet under de nya förhållandena och med hänsyn till det i samband därmed aktuella forskningsarbetet, dels ock för bestridande av expenser m. m. i anledning av institutets förläggning till egen byggnad.

I anslutning härtill har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som utgått från att den nya organisationen icke skulle träda i tillämpning förrän vid årsskiftet 1937/1938, då nybyggnaden beräknades bliva färdig, hemställt om anvisande av ett anslag av 257,000 kronor till institutets verksamhet under nästkommande budgetår. Det begärda beloppet har beräknats på följande sätt:

	Kronor
Bidrag för sista halvåret 1937 enligt hittills tillämpade grunder	45,000
Avlöningar under första halvåret 1938	63,100
Löpande omkostnader under samma tid	33,800
Engångskostnader för anskaffning av	
laboratoriebord och annan möbelinredning	40,000
maskiner, apparater och instrument m. m.	90,000
	130,000
	Summa kronor 271,900
Särskilda uppbördsmedel under första halvåret 1938	14,900
	Nettoutgift under budgetåret 1937/1938 kronor 257,000

Departementschefen har funnit det böra anstå med ett slutligt ståndpunktstagande i fråga om väginstitutets blivande ställning i organisatoriskt och administrativt avseende samt härvid anfört följande:

Beträffande härefter den föreliggande huvudfrågan, nämligen väginstitutets blivande ställning i organisatoriskt och administrativt avseende, har jag i sakens nuvarande läge i stort sett ingen erinran att framställa mot det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda förslaget. Emellertid finner jag i likhet med statskontoret och lönenämnden, att med ett slutligt ståndpunktstagande härutinnan bör anstå. För sådant ändamål synas nämligen ytterligare böra klarläggas institutets blivande uppgifter, särskilt i förhållande till tekniska högskolan, i vilket avseende olika meningar kommit till synes och kräva förnyat övervägande. Jämväl torde frågan om en avgränsning mellan institutets och statens provningsanstalts arbetsområden böra ytterligare prövas. Med denna uppfattning har jag ansett mig böra förorda, att institutet under nästa budgetår i stort sett bibehålles vid sin nuvarande organisation med allenast de förändringar, som kunna erfordras för säkerställande av institutets verksamhet under denna tid. Mitt förslag förutsätter, alltså, att ytterligare utredning sker i nyssberörda avseenden, varjämte även personalbehovet och arbetsuppgifternas art och omfattning för institutets olika befattningshavare böra än ytterligare utredas.

Det av mig nu förordade uppskovet med ett slutligt ståndpunktstagande i föreliggande fråga torde komma att medföra relativt liten olägenhet, särskilt i betraktande av att, enligt vad jag inhämtat, det lär vara ovisst, huruvida de nya lokalerna kunna färdigställas till den beräknade tiden.

Det har emellertid synts departementschefen lämpligt att redan nu, utan avvaktan på organisationsfrågans slutliga lösning, vidtaga en ändring i fråga om institutets direktion. Han har härutinnan anfört bland annat följande:

Det nu föreliggande förslaget avser, att institutet skall stå under ledning av en styrelse, bestående av sju ledamöter, nämligen chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, självskrivnen ordförande, föreståndaren för institutet samt fem av Kungl. Maj:t för en tid av förslagsvis fyra år förordnade ledamöter, av vilka senare fyra skulle förordnas efter förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och en efter förslag av tekniska högskolan. Arvoden skulle icke utgå till styrelsens ledamöter.

Med den ställning av helt statligt organ, som institutet numera intager, synes det hittillsvarande sättet för direktionens tillsättande ej längre böra bibehållas. Denna ställning torde nämligen väl motivera, att utseendet av direktionens ledamöter lägges helt i statens hand. Mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag i detta avseende har jag i huvudsak ingen erinran. Emellertid kommer jag i det följande att förorda personalens bibehållande under nästa budgetår med nuvarande anställningsform. Då institutets föreståndare i enlighet härmed icke skulle komma att bli för samma tid utsedd av Kungl. Maj:t, synes jämväl den ledamotsbefattning, vartill föreståndaren föreslagits såsom självskrivnen, böra tillsättas av Kungl. Maj:t. I avvaktan på organisationsfrågans lösning torde erforderliga förordnanden böra inskränkas att omfatta allenast ett budgetår.

För att sätta direktionen i dess nu föreslagna förändrade sammansättning i tillfälle att medverka vid den fortsatta organisationsutredningen synes mitt förslag i detta hänseende böra vinna tillämpning redan från ingången av nästa budgetår.

I fråga om institutets personal har departementschefen, i anslutning till vad han anfört i samband med huvudfrågan, ansett, att personalen under nästa budgetår borde bibehållas med nuvarande anställningsform och i huvudsak oförändrade löneförmåner.

Vad härefter angår beräkningen av medelsbehovet för institutets verksamhet under nästkommande budgetår, har departementschefen funnit höjningen av det för budgetårets senare hälft för fortsatt anställning av nuvarande personal erforderliga beloppet, 43,800 kronor, böra begränsas till 9,000 kronor; härigenom skulle bland annat möjliggöras anställning av en föreståndare för det kemiskt-fysikaliska institutet och ett laboratoriebiträde samt helårsanställning för det nuvarande biträdet åt institutets geolog. Vidare har han ansett de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade beloppen för löpande omkostnader och engångskostnader kunna nedskäras med sammanlagt 17,800 kronor. Å andra sidan hava emellertid de särskilda uppborädsmedlen befunnits böra uppskattas till allenast 13,000 kronor mot 14,900 kronor enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag.

I överensstämmelse med vad sålunda förordats har medelsbehovet för nästkommande budgetår, på sätt närmare framgår av efterföljande uppställning, beräknats till sammanlagt 230,800 kronor.

	Kronor
Bidrag för sista halvåret 1937 enligt hittills tillämpade grunder	45,000
Avlöningar under första halvåret 1938	52,800
Löpande omkostnader under samma tid	31,000
Engångskostnader för anskaffning av	
laboratoriebord och annan möbelinredning	35,000
maskiner, apparater och instrument m. m.	80,000
	115,000
	Summa kronor 243,800
Särskilda uppborädsmedel under första halvåret 1938	13,000
	Nettoutgifter under budgetåret 1937/1938 kronor 230,800

Beträffande sättet för anvisningen av de sålunda erforderliga medlen har departementschefen slutligen anfört:

De för statens väginstitut avsedda anslagsmedlen, vilka under de två sista budgetåren utgått av anslaget till bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, synas lämpligen nu böra upptagas såsom särskilt anslag å riksstaten, att liksom hittills utgå av automobilskattemedel. Vid sådant förhållande torde även det för andra halvåret 1937 avsedda bidragsbeloppet å 45,000 kronor böra inräknas i förevarande anslag. Jag förutsätter därvid, att nyssnämnda anslag till forsknings- och undersökningsarbeten minskas med ett belopp av 90,000 kronor, motsvarande det nuvarande årliga bidraget till institutet. Härtill återkommer jag under en senare punkt.

Utskottet.

Utskottet har i likhet med departementschefen funnit, att med ett slutligt ståndpunktstagande beträffande väginstitutets blivande ställning i organisatoriskt och administrativt avseende bör anstå i avbidan på ytterligare utredning rörande institutets blivande uppgifter, särskilt i förhållande till tekniska högskolan, ävensom angående gränsdragningen mellan institutets och statens

provvningsanstalts arbetsområden. Det torde emellertid, såsom departementschefen framhållit, få anses lämpligt att redan nu, utan avvaktan på organisationsfrågans slutliga lösning, vidtaga en ändring i fråga om institutets direktion. Vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit har utskottet funnit sig kunna biträda. Härvid har utskottet utgått från att de ledamöter i institutets styrelse, som ej äro bosatta i Stockholm, skola äga åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning i enlighet med vad härom i allmänhet är stadgat.

Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet för institutet under nästkommande budgetår har icke givit anledning till någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *statens väginstitut* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 230,800 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

6:o) **Vägorganisationen i länen.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 61—76) föreslagit riksdagen

dels godkänna av departementschefen förordad stat för vägorganisationen i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till vägorganisationen i länen för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 610,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet behandlat följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *A. O. Frändén* väckt motion, nr 96, däri hemställts, att anslaget till vägorganisationen i länen för budgetåret 1937/1938 måtte beräknas så, att 22 tillfälliga vägingenjörssassistenter kunna anställas under hela budgetåret;

dels en inom andra kammaren av herr *O. Jeppsson* väckt motion, nr 206, däri hemställts, såvitt nu är i fråga, att anslaget till vägorganisationen i länen måtte bestämmas i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag;

dels ock en inom andra kammaren av herr *E. Lindmark* väckt motion, nr 317, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta i staten för vägorganisationen i länen att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938 upptaga avlöningsbelopp jämväl för anställande av tio tillfälliga vägingenjörssassistenter med en årlig tjänstgöringstid av 5 månader per budgetår.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle antalet biträdande vägingenjörer höjas från 10 till 16, under det å andra sidan en minskning av antalet vägingenjörssassistenter skulle ske från 13 till 7. I samband härmed skulle vidare de biträdande vägingenjörsbefattningarna, vilka för närvarande äro placerade i lönegraden 20, uppflyttas till 22 lönegraden.

Härjämte har föreslagits anvisande av medel för anställande i 22 län av tillfälliga vägingenjörssassistenter under sju månader per budgetår; dylika assistenter äro för innevarande budgetår anställda i 15 län, varjämte i ett län en assistent är anställd för fyra månader. Däremot har departementschefen icke ansett sig kunna biträda av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt

förslag om anvisande av medel för anställande av ytterligare 10 tillfälliga assistenter med en beräknad årlig tjänstgöringstid av fem månader.

Ovriga av Kungl. Maj:t föreslagna ändringar äro i huvudsak föranledda av den nya familjepensioneringens genomförande.

Utskottet.

Vid den granskning, utskottet ägnat Kungl. Maj:ts förslag om utbyte av 6 vägingenjörssassistentbefattningar mot samma antal biträdande vägingenjörsbefattningar samt om uppflyttning av de biträdande vägingenjörerna från 20 till 22 lönegraden, har utskottet funnit förslaget vara av beskaffenhet att böra av riksdagen godtagas. Utskottet ansluter sig jämväl till Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av medel för anställande i 22 län av tillfälliga vägingenjörssassisterter med en beräknad årlig tjänstgöringstid av sju månader. Utskottet har alltså ej kunnat förorda, att, på sätt motionsvis hemställts, ytterligare höjning av de för tillfälliga assistenter avsedda medlen nu vidtages. En dylik ytterligare utvidgning av organisationen torde i varje fall icke böra ske, förrän närmare erfarenhet vunnits rörande verkningarna av dels den av utskottet tillstyrkta personalökningen dels ock den nya vägdistriktindelningen.

Även i övrigt har utskottet funnit sig kunna tillstyrka den av Kungl. Maj:t gjorda anslagsberäkningen. Utskottet vill emellertid erinra om att den framlagda staten under rubriken avlöningar innehåller en förslagsvis beräknad anslagspost till dyrtidstillägg. Då riksdagen ännu icke fattat beslut i fråga om dyrtidstillägg under nästa budgetår åt befattningshavare i statens tjänst, förutsätter utskottet, att dyrtidstilläggen åt hithörande personal komma att utgå efter samma grunder, som må bliva gällande för statens befattningshavare i allmänhet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen, med avslag å de av herrar Frändén och Lindmark väckta motionerna, I: 96 och II: 317, ävensom motionen av herr Jeppsson, II: 206, i vad den avser vägorganisationen i länen, samtliga motioner i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må

a) godkänna följande stat för vägorganisationen i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Stat.		
Avlöningar.		Kronor
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>		235,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	280,000	
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> 6,000	286,000	
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		3,000
4. Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>		50,000
5. Pensionsavdrag motsvarande belopp, att tillföras civila pensionsfonden		12,400
		Säger kronor 586,400

Omkostnader.

	Kronor
1. Reseersättningar, förslagsvis	175,000
2. Expenser, förslagsvis	90,000
	Säger kronor 265,000
	Summa kronor 851,400

Särskilda uppbördsmedel.

Arvoden och andra ersättningar för förrättningar, som verkstälts av vägingenjörer och deras biträden	241,400
	Nettoutgift förslagsvis kronor 610,000;

b) till *vägorganisationen i länen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 610,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

7:o) **Bidrag till byggande av landsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, sid. 76—79) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av landsvägar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 7,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

I en inom första kammaren av herr A. O. Frändén väckt motion, nr 95, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att 1,000,000 kronor av det utav automobilskattemedel utgående föreslagna bidraget till inköp av gatsten måtte överföras till bidraget till byggande av landsvägar, som således skulle uppgå till 8,000,000 kronor, i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 7,000,000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omnämnda granskningen av de från länsstyrelserna överlämnade inventeringstabellerna rörande 10-årsperioden 1937—1946 är numera avslutad. Såsom resultat av granskningen framgår ett behov av nya landsvägar för en kostnad av tillhoppa närmare 100,000,000 kronor, motsvarande i statsbidrag sammanlagt något över 80,000,000 kronor eller i medeltal omkring 8,000,000 kronor per år. Med hänsyn till de betydande medelsbehov för andra vägändamål, som, på sätt av det följande kommer att framgå, nu föreligga och vilka torde böra tillgodoses före en ytterligare höjning av de för nyanläggningar av landsvägar avsedda medlen, anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka någon ökning av förevarande anslag för nästa budgetår. Jag vill alltså förorda, att anslaget nu ånyo upptages med 7,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Under återopande av vad departementschefen i ärendet anfört får utskottet tillstyrka, att för ifrågavarande ändamål anvisas 7,000,000 kronor eller samma belopp, som beviljats för innevarande budgetår. Utskottet har alltså ej kunnat biträda det motionsvis framställda yrkandet om höjning av anslaget. Till motionärens yrkande om minskat anslag från automobilskattemedel för inköp av gatsten återkommer utskottet under en följande punkt. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 95, i vad den avser höjning av anslaget, må

till *bidrag till byggande av landsvägar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 7,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

8:o) **Bidrag till byggande av ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 8, sid. 79—81) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,700,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 58, av herr *Nils Andersson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 139, av herr *E. Hage* m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte som bidrag till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 2,200,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *O. E. Sandberg* väckt motion, nr 297, hemställts, att riksdagen måtte besluta att till färdigställande av mellanriksvägen *Umfors—norska gränsen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 78,300 kronor.

Under sjätte huvudtiteln hava hittills för ifrågavarande ändamål anvisats sammanlagt 12,835,000 kronor, varav för budgetåren 1933—1937 respektive 1,200,000, 1,200,000, 1,400,000 och 1,600,000 kronor.

Ödebygdsvägarna bekostas av staten till 90 procent eller efter en ännu högre bidragsnorm. De äro av allmän vägs natur och skola underhållas av vederbörande vägdistrikt. De måste därför fylla sådana krav på bredd och hårdgörning, att trafik med motorfordon är möjlig. Då de därtill på grund av de stora avstånden i allmänhet måste bliva utav en avsevärd längd, äro de för staten rätt kostsamma företag. Förevarande anslag till ödebygdsvägar är för närvarande till sin användning begränsat till Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län samt de nordligare delarna av Kopparbergs och av Värmlands län.

Jämlikt av länsstyrelsen den 26 juli 1934 meddelat, laga kraftvunnet utslag har mellanriksvägen *Umfors—norska gränsen* förklarats vara att hänföra till ödebygdsväg. Från medel till kristidsarbeten ha till anläggningen anvisats sammanlagt 621,700 kronor. För täckande av en uppkommande merkostnad erfordras nu ytterligare 78,300 kronor, som ansetts böra täckas av anslaget till ödebygdsvägar.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Såsom under nästföregående punkt omnämnts har granskningen inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av de från länsstyrelserna inkomna inventeringstabellerna för 10-årsperioden 1937—1946 numera avslutats. Beträffande ödebygdsvägar förefinnes enligt granskningen ett behov av nybyggnader för en

kostnad av tillhoppa 24,281,000 kronor, motsvarande i statsbidrag sammanlagt 21,840,000 kronor eller i medeltal per år 2,184,000 kronor.

Mot det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för ifrågakvarande ändamål för nästa budgetår äskade anslagsbeloppet, 1,700,000 kronor, har jag ingen erinran. Jag förutsätter i likhet med styrelsen, att erforderliga medel för färdigställande av vägen Umfors—norska gränsen, 78,300 kronor, skola beredas med anlåtande av förevarande anslag.

Förevarande anslag till ödebygdsvägar har tillkommit för att underlätta för den i Norrlands ödebygder bosatta, oftast under sällsynt hårda förhållanden levande befolkningen att erhålla vägförbindelser. Med beaktande av de i motionerna I: 58 och II: 139 anförda synpunkterna vill utskottet tillstyrka, att anslaget upptages till 1,800,000 kronor eller 100,000 kronor mer än Kungl. Maj:t föreslagit och 200,000 kronor mer än som anvisats för innevarande budgetår. Härigenom har också motionen II: 297 om beredande av ytterligare medel till vägen Umfors—norska gränsen i viss mån tillmötesgått. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 58 samt II: 139 och 297, må till *bidrag till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,800,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

9:o) **Bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, sid. 82 och 83) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *J. B. Johansson* m. fl., nr 148, och den andra inom andra kammaren av herr *E. Lindmark* m. fl., nr 198, vari hemställts, att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1937/1938 måtte anvisas ett reservationsanslag av 1,400,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

dels en inom andra kammaren av herr *A. Gustafsson* i Lekåsa väckt motion, nr 26, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att ställa ett belopp av fem miljoner kronor att utgå av automobilskattemedel till Kungl. Maj:ts förfogande för fördelning till byggnads- och underhållningsskyldige å enskilda utfartsvägar, vars underhållningsskyldighet vore särskilt betungande och där kostnaderna för detta underhåll nått en viss höjd i förhållande till den uppdebiterade allmänna vägskatten;

dels en inom andra kammaren av herrar *O. E. Sandberg* och *A. Bäckström* väckt motion, nr 47, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1937/1938

Bihang till riksdagens protokoll 1937. 6 saml. Nr 6.

610 37 2

anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

dels ock en inom andra kammaren av herr *D. Larsson* i Hede väckt motion, nr 124, vari hemstälts, att riksdagen måtte till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Anslag till bidrag för anläggning av enskilda utfartsvägar hava av riksdagen anvisats alltsedan år 1918. Avsikten med förevarande anslag är att genom beredande av ett mindre bidrag från statens sida uppmuntra eller överhuvudtaget möjliggöra för befolkningen i avlägset liggande byar eller gårdar att själv bryta väg fram till de allmänna trafiklederna. Utfartsvägarna äro sålunda — i motsats till de i lagen om allmänna vägar angivna landsvägarna och ödebygdsvägarna — av enskild vägs natur, och ett understödjande av desamma från statens sida har motiverats huvudsakligen med de säregna och svåra samfärdsförhållanden, som råda inom stora områden av landets norra delar och jämväl inom vissa sydligare belägna trakter med likartade förutsättningar. Användningen av anslaget, som ursprungligen var förbehållet endast de fyra nordligaste länen, vidgades från och med budgetåret 1925/1926 successivt, så att från och med budgetåret 1930/1931 samtliga län beretts möjlighet till bidrag från detsamma.

Följande belopp hava anvisats för nedan angivna budgetår:

Budgetår	Kronor
1930/1931	450,000
1931/1934	500,000
1934/1935	600,000
1935/1936	¹ 800,000
1936/1937	¹ 1,000,000

¹ Av automobilskattemedel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att vederbörande länsstyrelser beträffande medelsbehovet till förevarande ändamål inom länet lämnat i huvudsak följande uppgifter:

Länsstyrelsen i *Norrbottnens län* hade hemställt om ett belopp av 350,000 kronor.

I *Västerbottnens län* vore 166 vägar under byggnad för en sammanlagd kostnad av 3,117,278 kronor. Bidrag till nämnda företag hade utlovats med sammanlagt 1,268,760 kronor, under förutsättning att anslag ställdes till förfogande. Till företagen hade utbetalts 930,150 kronor, och för deras fullbordande erfordrades sålunda 338,610 kronor. Vidare inneläge förslag till 119 vägföretag för en kostnad av 1,632,243 kronor, till vilka medel icke kunnat beviljas. Därjämte vore minst ett trettiotal förslag under utarbetande. En stor del av dessa kunde inföväntas under år 1936. För dessa väganläggningar kunde anslagsbehovet beräknas till omkring 500,000 kronor. Med hänsyn till föreliggande betydande anslagsbehov och till befolkningens synnerligen trängande behov av vägförbindelser och arbetsförtjänster hade länsstyrelsen hemställt, att för budgetåret 1937/1938 måtte utverkas ett statsbidrag av 750,000 kronor.

Länsstyrelsen i *Jämtlands län* hade hemställt om anslag till samma belopp som för innevarande budgetår eller 80,000 kronor.

Enligt en i *Västernorrlands län* verkställd utredning erfordrades statsbidrag dels för fullbordande av vissa företag med avrundat 70,000 kronor, dels till företag, till vilkas påbörjande tillstånd meddelats, vilka företag kostnadsberäknats till sammanlagt 121,890 kronor, med avrundat 40,630 kronor, dels ock till övriga företag, beträffande vilka framställningar föreläge och som kostnadsberäknats till sammanlagt 675,215 kronor, med avrundat 225,070 kronor. Sammanlagt uppginge de erforderliga bidragen till nu berörda företag till 335,700 kronor. Vidare hade länsstyrelsen förordnat om upprättande av planer och kostnadsförslag beträffande ytterligare omkring 200 företag, för vilka kostnaderna kunde uppskattas till omkring 1,200,000 kronor. Länets behov av statsmedel för enskilda utfartsvägar vore alltså fortfarande synnerligen stort. Under framhållande, att vägföretagen vore av utomordentlig vikt för stora grupper av länets befolkning och dess bärgning, hemställde länsstyrelsen om största möjliga anslag, i varje fall icke understigande det för budgetåret 1936/1937 anvisade beloppet, 95,000 kronor.

Av de till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen från andra än nyssnämnda län inkomna yttranden framginge, att därstädes ett mer eller mindre växlande behov av enskilda utfartsvägar förefunnos.

Länsstyrelsernas anslagsäskanden har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sammanfattat i en tabell, utvisande ett sammanlagt belopp av lägst 1,555,000 kronor.

Slutligen anför styrelsen, att ifrågavarande anslagsmedel fyllde ett synnerligen behjärtansvärt ändamål och att styrelsen för sin del med hänsyn till föreliggande anslagsbehov ansåge, att anslaget i fråga för nästa budgetår, i likhet med för innevarande budgetår, borde anvisas med ett belopp av 1,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Avsikten med anslaget till enskilda utfartsvägar är att genom beredande av statsbidrag uppmuntra och möjliggöra för befolkningen i avlägset liggande byar eller gårdar att själva bryta väg fram till de allmänna trafiklederna. Anslaget är sålunda — såsom av riksdagen redan tidigare vid upprepade tillfällen framhållits — av en synnerligen behjärtansvärd natur. Det är också på ett framträdande sätt ägnat att främja landets uppodling och bebyggelse. De statliga insatserna för detta ändamål måste i jämförelse med utgifterna för andra väganläggningar betraktas som ganska begränsade. Om en utfartsvägsanläggning skall kunna åstadkommas, beror nämligen främst på den härav berörda befolkningens egna ansträngningar och uppoffringar. Statsbidrag lämnas nämligen för närvarande i allmänhet endast med en fjärdedel, högst en tredjedel av kostnaderna. Statens bidrag må ej i något fall bestämmas till högre belopp än halva kostnaden. Härtill kommer emellertid ett mindre bidrag från landsting, kommun eller annan icke-sakägare. Enligt de fastställda grunderna skall detta uppgå till minst 15 procent av statsbidragets belopp.

Med beaktande av de motionsvis framförda önskemålen om höjning av anslagsbeloppet vill utskottet tillstyrka, att anslaget bestämmas till 1,200,000 kronor, d. v. s. 200,000 kronor mer än som av Kungl. Maj:t äskats.

Vad angår det motionsvis gjorda yrkandet om statsbidrag till underhållet av vissa enskilda utfartsvägar vill utskottet endast erinra, att nämnda spörs-

Utskottet.

mål för närvarande är under övervägande av 1935 års vägsakkunniga. Vid sådant förhållande torde med riksdagens ställningstagande till frågan tillsvidare böra anstå.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

a) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 148 samt II: 47, 124 och 198, må till *bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,200,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

b) att motionen II: 26 ej må av riksdagen bifallas.

10:o) **Byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, sid. 83 och 84) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

11:o) **Bidrag till byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, sid. 84—86) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av broar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Departementschefen har i ärendet anført följande:

Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens redogörelse framgår, att ett betydande medelsbehov gör sig gällande för brobyggnader. Broföretagen äro jämväl av den beskaffenhet, att de kräva jämförelsevis stora statsbidrag i ett sammanhang för att arbetena skola kunna komma till utförande. Med hänsyn härtill synes det ofrånkomligt, att en betydande ökning av förevarande anslag beviljas för nästa budgetår. Jag vill därför tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, att anslaget för nästa budgetår bestämmas till 3,500,000 kronor, innebärande en höjning med 1,000,000 kronor.

Vid behandlingen av frågan om förstärkning av personalen å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens brobyrå har jag i det föregående (punkten 3), av praktiska skäl och för undvikande av en eljest erforderlig men till omfattningen för närvarande svårbedömd utökning av styrelsens stat, uttalat mig för att även för nästkommande budgetår möjlighet hålles öppen att anlita nu förevarande anslag till förstärkning av brobyråns personal.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till byggande av broar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

12:o) **Stensättning av vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, sid. 86—93) föreslagit riksdagen att till stensättning av vägar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Med tillstyrkan att medel för nästkommande budgetår anvisas för fortsatta stensättningsarbeten genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg har departementschefen anfört bland annat följande:

Av styrelsens redogörelse framgår, att de enligt nu gällande inköpsprogram upphandlade partierna smågatsten, sammanlagt omkring 1.2 milj. kvadratmeter, kunna förutsättas räcka till stensättning av omkring 21 mil väg, vilket arbete beräknats kosta cirka 10 milj. kronor. Styrelsen föreslår, med hänsyn till anläggningen av att stenlagren bli utnyttjade före den 5-åriga lagringstidens utgång, att för nästa budgetår anvisas ett anslag av 5 milj. kronor till ifrågavarande ändamål, att utgå av automobilskattemedel.

Efter samråd med chefen för socialdepartementet har jag emellertid ansett mig böra föreslå en viss begränsning av det sålunda framlagda arbetsprogrammet för nästa budgetår, enär den föreslagna forceringen av arbetena till första delen av den period, under vilken det ifrågavarande stenlagret skulle utnyttjas, icke torde vara nödvändig samt automobilskattemedlen, vilka på sätt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit synas böra tagas i anspråk för ifrågavarande ändamål, i avsevärd utsträckning erfordras för tillgodo-seende av andra trängande behov. Jag vill även erinra om, att medel i annat sammanhang för nästa budgetår äskas till ytterligare inköp av gatsten till motverkande av arbetslösheten inom stenindustrien. Vid sådant förhållande och då de redan pågående stensättningsarbetena väntas bli slutförda först under senare hälften av innevarande år, torde anslaget till stensättningsarbeten under nästa budgetår lämpligen kunna begränsas till 3 milj. kronor. För att statens stenlager, såväl det redan inköpta som det eventuellt tillkommande, skall hinna förbrukas inom den fria lagringstiden, synes det nu föreslagna beloppet vara tillfyllest.

Under återopande av den i statsverkspropositionen lämnade utredningen hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *stensättning av vägar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

13:o) **Inköp av gatsten.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, sid. 93—102) föreslagit riksdagen att till inköp av gatsten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, därav 3,000,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 146, av herr *J. B. Johansson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 199, av herr *E. Lindmark* m. fl., har hemställts, att riksdagen måtte besluta till inköp av gatsten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, därav 2,000,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

På sätt utskottet tidigare under punkt 7:o) anmält, har herr *A. O. Frändén* i en inom första kammaren väckt motion, nr 95, hemställt, att riksdagen måtte besluta, att 1,000,000 kronor av det utav automobilskattemedel utgående föreslagna bidraget till inköp av gatsten måtte överföras till bidraget till byggande av landsvägar, som således skulle uppgå till 8,000,000 kronor, i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 7,000,000 kronor.

För år 1937 har steninköpskommittén ansett en export av 200,000 ton gatsten sannolik, varav 170,000 ton nytillverkning. Vid en nytillverkning för export av omkring 170,000 ton gatsten sysselsätts endast omkring 2,000 av de till omkring 8,000 uppgående stenarbetarna. Under erinran härom har departementschefen anfört bland annat följande:

Då den inhemska marknaden för gatsten, fränsett statsbeställningarna, av olika skäl är relativt begränsad, kan man tyvärr icke räkna med att tillverkning av sten för nämnda marknad skall förekomma i någon mera betydande utsträckning.

Läget inom stenindustrin och de därav främst beroende kommunerna synes alltså vara sådant, att fortsatta statliga stödåtgärder måste anses ofrånkomliga. Efter samråd med chefen för socialdepartementet vill jag föreslå, att även under nästa budgetår upphandling av gatsten för statens räkning må äga rum.

Vad beträffar den omfattning, i vilken sådan upphandling bör ske, har steninköpskommittén förordat, att ett belopp av 4 milj. kronor anvisas för ändamålet. En upphandling av gatsten i sådan omfattning skulle enligt kommittén överslagsvis kunna beräknas möjliggöra sysselsättning av omkring 1,500 arbetare under nästa budgetår. Inberäknat de med annan gatstenstillverkning sysselsatta arbetarna skulle i stort sett samma antal stenarbetare som för närvarande — omkring 3,000 — kunna erhålla arbete under nästa budgetår, dock med någon utökning i vissa av arbetslösheten mera drabbade distrikt.

Det sålunda framlagda förslaget synes mig lämpligt avvägt, och jag vill därför tillstyrka, att för inköp av gatsten för nästa budgetår anvisas ett anslag av 4 milj. kronor. För användningen av detta anslag torde böra tillämpas i huvudsak samma grunder som beträffande de för löpande budgetår till enahanda ändamål anvisade medlen. Vidkommande användningen av den till inköp nu ifrågasatta gatstenen torde i likhet med vad som förutsattes i fråga om de senast inköpta partierna böra gälla, att försäljning endast undantagsvis bör ske och att de inköpta partierna i stället lagras för att i sinom tid användas för stensättning i statlig regi eller eljest genom statens försorg. Vad angår den tid, för vilken stenindustriföretagen böra åtaga sig att utan kostnad för staten lagra ifrågavarande stenpartier, vill jag framhålla, att den i nu träffade liksom i tidigare köpekontrakt stipulerade 5-årsperioden synes väl kort. Från det allmännas synpunkt är det nämligen angeläget, att viss frihet vinnes i fråga om tidpunkten för de avsedda stensättningsarbetenas utförande så att dessa arbeten kunna huvudsakligen förläggas till tider, då beredskapsarbeten i större utsträckning äro påkallade. Även med hänsyn till önskvärdheten av att de statliga stenförråden icke, för undvikande av lagringskostnader för staten, skola behöva avyttras och därmed tynga marknaden, synes det angeläget, att de nya avtalen skola kunna träffas enligt av mig nu angivna grunder.

I fråga om sättet för täckande av det förordade anslaget å 4 milj. kronor vill jag efter samråd med chefen för finansdepartementet föreslå, att av nämnda belopp 3 milj. kronor skola utgå av automobilskattemedel och återstoden av skattemedel i allmänhet.

Utskottet.

Utskottet vill tillstyrka, att det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 4,000,000 kronor, ställes till förfogande för fortsatta gatstensinköp. Anslaget är avsett att användas endast i den mån detta påkallas för att bereda lindring av den inom stenindustriområdena alltjämt rådande starka arbetslösheten. Med beaktande av de synpunkter, som i väckta motioner anförts, anser sig utskottet

emellertid böra föreslå, att allenast hälften av anslaget, eller 2,000,000 kronor, må utgå av automobilskattemedel. Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen I: 95 i här behandlad del samt med bifall till motionerna I: 146 och II: 199, må till *inköp av gatsten* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, därav 2,000,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

14:o) **Anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, sid. 102—104) föreslagit riksdagen att till anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Av det för ifrågavarande väganläggning ytterligare erforderliga beloppet, 239,900 kronor, skulle enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag ett belopp av 150,000 kronor anvisas för nästa budgetår. Med tillstyrkande att sistnämnda belopp nu ställes till förfogande, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

15:o) **Anslag av automobilskattemedel m. m.** Kungl. Maj:t har i nedan nämnda punkter föreslagit riksdagen
punkten 15 (sid. 104—119)
dels godkänna följande

Förslag
till
Förordning

med särskild bestämmelse angående fördelningen av de under budgetåret
1936/1937 inflytande automobilskattemedlen.

Härigenom förordnas, att vid fördelningen av de under budgetåret 1936/1937 inflytande automobilskattemedlen skall, utan hinder av övergångsbestämmelsen till förordningen den 30 juni 1936 (nr 452) om fördelning av automobilskattemedel, tillämpas vad i 3 § 1 mom. a) samma förordning stadgats.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

dels ock till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 12,897,800 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

punkten 16 (sid. 119)

dels till förbättring och underhåll av vägar å landsbygden för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 51,591,200 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

dels ock medgiva, att av den del av landsbygdens andel för budgetåret 1937/1938 av automobilskattemedlen, som motsvarar 85 procent av sagda andel, må disponeras ett belopp av förslagsvis 5,500,000 kronor för tilldelning av utjämningsbidrag åt mera betungade vägdistrikt under år 1938 i huvudsaklig överensstämmelse med de för motsvarande bidrag under år 1937 gällande grunderna;

punkten 17 (sid. 119)

att till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 18,900,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft följande beträffande *vägunderhållet* väckta motioner, nämligen

dels två likalydande, väckta den ena inom första kammaren, nr 147, av herr *J. B. Johansson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 200, av herr *E. Lindmark* m. fl., vari hemstälts, att riksdagen måtte, i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag till fördelning av automobilskattemedlen å de olika anslagen under sjätte huvudtiteln för nästa budgetår, uttala, att vägdistriktens ränteutgifter med anledning av vägkassornas förskottering av statsbidrag för anläggning eller omläggning av vägar må kunna inräknas i underlaget för vägdistriktens kostnader för vägunderhållet, varå statsbidrag i författningsenlig ordning utgår;

dels en inom andra kammaren av herr *L. Andersson* i Lindome m. fl. väckt, nr 122, vari hemstälts, att riksdagen måtte medgiva, att räntekostnad å för förskotterande av statsbidrag till vägbyggnadsföretag upptagna lån må inräknas i kostnaderna för vägunderhållet och anses berättigat till statsbidrag efter samma grunder, som gälla för övriga underhållskostnader;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *J. Hult* och *C. P. Olsson* i Mellerud väckt, nr 134, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta höja nu utgående bidrag av bilskattemedel till vägunderhållet från nuvarande 55 till 60 procent, vilket tillsammans med det direkta bidraget på 30 procent skulle utgöra ett sammanlagt bidrag av 90 procent.

Beträffande *väganläggningarnas tekniska utförande* hava vidare väckts följande motioner, nämligen

dels två likalydande, väckta den ena inom första kammaren, nr 149, av herr *J. B. Johansson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 222, av herr *R. Lundqvist* m. fl., vari hemstälts, att riksdagen vid behandlingen av de anslag under sjätte huvudtiteln, vilka avse Vägbyggnader och vägunderhåll, punkterna 5—15, ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t i anslutning till motiveringen härovan måtte vidtaga ändringar i instruktionen för väganläggningar i syfte att förhindra byggande av från trafik-

säkerhetens synpunkt onödiga och från kostnadssynpunkt alltför dyra vägrätningar;

dels ock en inom andra kammaren av herr A. De Geer i Hanaskog m. fl., nr 115, vari hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla önskvärdheten av att vid ombyggnad av bygdevägar och övriga mindre vägar jämförelsevis billiga vägtyper måtte användas, medförande att det lokala vägnätet måtte kunna någorlunda snart utbyggas utan att i större utsträckning behöva försenas tillfölje ombyggnaden av de större landsvägarna.

I en inom andra kammaren av herr A. Nordström i Kramfors m. fl. väckt motion, nr 193, har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning om inrättandet av en central ledning och förvaltning av vägväsendet för hela landet och utarbetandet av *central plan för vägnätets utbyggnad, förbättring och underhåll*.

Slutligen har herr H. Hagberg i Luleå m. fl. i en inom andra kammaren väckt motion, nr 385, hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en förutsättningslös, allsidig och snabb utredning för lösandet av *pensionsfrågan* för personal anställd i den yrkesmässiga biltrafiken samt att i denna utredning undersökas möjligheterna av att av statens motorfordonsinkomster avsättes erforderligt kapital för denna pension.

I anslutning till ett av 1935 års vägsakkunniga framlagt förslag har departementschefen beträffande frågan om *fondering av automobilskattemedel* för framtida behov anfört följande.

Tanken på en sådan fondering är givetvis synnerligen beaktansvärd, och har jag även för min del haft under allvarligt övervägande lämpligheten av en dylik åtgärd redan med avseende å nästa budgetårs automobilskattemedel. I olika sammanhang har framhållits angelägenheten av att allmänna arbeten i utjämnande syfte i viss mån hållas tillbaka under tider av högkonjunktur för att kunna koncentreras till sådana tider, då behov föreligger av arbeten för beredande av arbetstillfällen i anledning av rådande arbetslöshet. En dylik förskjutning i fråga om vägarbeten skulle kunna ske genom att begränsa automobilskattemedelns användning för dessa arbeten och för kommande år fondera de medel, som på grund av sådan begränsning icke tagas i anspråk. Emellertid hava, såsom även de sakkunniga framhållit, under de gångna krisåren vägarbeten i betydande omfattning kommit till utförande på det sätt att vägdistrikten förskjutit den del av kostnaden, som är avsedd att täckas med statsbidrag. På min anmodan har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen verkställt utredning rörande de medel, som erfordras för täckande av dessa statsbidrag. Av denna utredning framgår, att, såvitt avser företag, som böra erhålla statsbidrag från länens automobilskattefonder, de av vägdistrikten på nyss angivet sätt förskotterade kostnaderna uppgå till i avrundat tal 25,200,000 kronor. Kostnaderna fördela sig väsentligt olika på de skilda länen. Den största kostnaden faller på Stockholms län med 3,593,100 kronor, den minsta på Skaraborgs län med 78,400 kronor. Med hänsyn till dessa siffror har jag icke ansett mig för närvarande kunna förorda fondering av någon del av automobilskattemedlen för nästa budgetår. Det synes nämligen under nuvarande förhållanden vara av vikt att, i den omfattning som är möjlig utan ett obehörigt för-

skjutande av nya arbeten, automobilskattemedlen tagas i anspråk för täckande av bidrag till ifrågakarande redan utförda arbeten. Sedan denna förhandsbelastning av automobilskattemedlen blivit avarbetad, vilket med hänsyn till medelstillgången icke kan ske under allenast ett budgetår, synes emellertid fonderingsfrågan ånyo böra upptagas till övervägande.

I syfte att säkerställa automobilskattemedlens användande på nyss angivet sätt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, därest och i den mån så provas lämpligt, bestämma den andel av vederbörande länsfonder, som må användas för nya företag. Det synes jämväl böra tagas under övervägande huruvida ändrade bestämmelser rörande länens flerårsplaner för vägarbeten kunna vara påkallade i syfte att i dessa planer icke skola upptagas nya vägarbeten i större omfattning än att statsbidrag till de särskilda företagen som regel kunna utgå inom skäligen tid med hänsyn till arbetenas fortgång.

Under erinran att frågan om rätt att åtnjuta statsbidrag för *pensionering av den inom vägdistrikten anställda tekniska personalen* vilat i avvaktan å genomförandet av den nya vägdistriktsorganisation, som numera i enlighet med 1934 års lag om vägdistrikt trätt i full tillämpning med ingången av år 1937 har departementschefen anfört följande:

Enligt 62 § nämnda lag skall vägstyrelses beslut, avseende tillsättning av vägmästare eller annan dylik befattningshavare för tillsyn å eller ledning av väghållningen, underställas länsstyrelsens prövning, därvid länsstyrelsen äger förordna i saken efter ty prövas lämpligast. Då sålunda numera visst statligt inflytande vunnits i fråga om tillsättandet av vägdistriktens tekniska personal och därmed bättre överblick över hithörande förhållanden möjliggjorts, synes tiden vara inne att taga ståndpunkt till den föreliggande framställningen.

För min del har jag, i betraktande av att ifrågakarande personals löneförhöjningar ingå i kostnadsunderlaget för beräkning av statsbidragen till vägdistrikten — delvis på anläggningskonton och delvis såsom vägunderhållningskostnad — funnit mig böra tillstyrka, att vägdistrikten må inräkna även sin andel i kostnaden för ifrågakarande personals egen pensionering bland kostnader, å vilka statsbidrag må utgå. Av praktiska skäl torde distriktens sålunda havda pensioneringskostnad böra i sin helhet inräknas i kostnaderna för vägunderhåll. I syfte att befrämja enhetlighet i fråga om pensioneringen och då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i varje fall har att i efterhand verkställa prövning av frågan om det statsbidrag, som skall utgå till vägunderhållet, synes det åtminstone till en början lämpligt, att såsom villkor för pensioneringskostnadens inräkning i den bidragsberättigande vägunderhållningskostnaden bestämmas, att fråga om pensionering av nämnda befattningshavare i varje särskilt fall underställs väg- och vattenbyggnadsstyrelsens prövning.

Enligt vad jag inhämtat torde den personal, varom här är fråga, komma att sammanlagt uppgå till inemot 430 personer.

Med hänsyn till det nu behandlade spörsmålets betydelse har jag ansett mig böra i förevarande sammanhang beröra detsamma i syfte att bereda riksdagen tillfälle att, om den så önskar, yttra sig i ärendet. Därest riksdagen icke uttalar erinran mot det här framlagda förslaget, läser Kungl. Maj:t främdeles vilja meddela bestämmelser i ämnet i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag förordat.

Till komplettering av en av utskottet (i utlåtande nr 136) vid 1936 års riksdag lämnad liknande uppgift må meddelas, att under tiden till den 1 januari 1937 hava till nybyggnad och förbättring av vägar använts

av *arbetslöshetsmedel*: 240 miljoner kronor (åren 1918—1936);
 av *automobilskattemedel*: 236 miljoner kronor (åren 1924—1936);
 från *allmänna budgeten*: 143 miljoner kronor (åren 1841¹—1936).

Härtill böra läggas de medel, över 20 miljoner kronor, som av 1933 och 1934 års riksdagar under fonden för förslag till statsverket anvisats till vägar eller stensättning av vägar, broar och skenfria korsningar.

Till vägväsendets förbättring — vägunderhållet oräknat — ha årligen av automobilskattemedel anslagits 25—30 miljoner kronor. De väghållningsskyldiges egna uppoffringar i form av vägskatt äro dock även de betydliga. Vägdistriktens årliga anpart i vägbyggnads- och vägförbättringsarbetena uppgår till cirka 25—30 miljoner kronor.

Krisårens starkt stegrade vägbyggnadsverksamhet — vilken främst var föranledd av en allmän önskan såväl från statens som de enskilda vägdistriktens sida att bereda ökade arbetstillfällen — medförde stora krav på statsbidrag i form av automobilskattemedel. De kapitalbelopp, som sålunda av vägdistriktet förskotterats men som ännu ej kunnat ersättas genom utbetalning av vederbörligt statsbidrag, uppgå för närvarande till cirka 25 miljoner kronor. Denna summa representerar bidrag, som normalt utgå från bilskattemedlens länsfonder; förskotten å landsvägsanslagen hava redan ersatts i den mån de motsvarats av medel, upplånade av vägdistriktet.

Utskottet.

Samtidigt med att detta kvarstående medelsbehov cirka 25 miljoner kronor skall tillgodoses måste emellertid statsbidrag till nya vägbyggnader och vägförbättringar beviljas, om ej vägväsendets utveckling skall eftersättas. Det måste därför vara att förutse, att automobilskattemedlen under de närmaste åren skola visa sig synnerligen knappa, då det gäller att bestrida vägbyggnadernas fortsatta finansiering. Vad angår innevarande budgetår — vars medelsbehov prövades av 1936 års riksdag — ter sig ställningen ogynnsam, emedan dels uppbörderna måste antagas komma att med en eller annan miljon kronor understiga det beräknade inkomstbeloppet 103 miljoner kronor, dels ock att för utjämningsbidraget åt mera betungade vägdistrikt i verkligheten torde komma att åtgå cirka 5.5 i stället för beräknade 3.8 miljoner kronor. Vad 1937/1938 beträffar kan man visserligen enligt vad som inhämtats godtaga det i statsverkspropositionen angivna inkomstbeloppet 106 miljoner kronor, vilket belopp med 2 miljoner kronor understiger det belopp, som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tidigare angivits som sannolikt. Vid antagande av ovannämnda summa av 5.5 miljoner kronor i utjämningsbidrag åt betungade väghållningsdistrikt skulle dock de — jämte utjämningsandelen 7.8 miljoner kronor — till vägomläggningar och vägförbättringar avsedda länens ordinarie andelar för 1937/1938 komma att begränsas till 5.8 miljoner kronor eller allenast ungefär hälften av motsvarande belopp vissa tidigare år.

Redan med hänsyn till angivna förhållanden får det anses uteslutet att, på sätt motionsvis påyrkats, nu företaga en ytterligare höjning av nuvarande till vägarnas underhåll utgående statsbidrag å 85 procent.

¹ Från och med vilket år statsbidrag beviljats.

I väckta motioner har upptagits frågan om gottgörelse till vägdistrikten för ränteutgifter med anledning av förskotterade statsbidrag. Såsom riksdagen år 1936 i skrivelse till Kungl. Maj:t framhöll, torde det vara förtjänt av övervägande, huruvida ej genom någon lämplig anordning ersättning skulle kunna beredas vägdistrikten för dylika ränteutlägg. Att märka är emellertid, att redan genom det nya utjämningsbidraget viss gottgörelse låt vara i en mera indirekt form lämnas även för dylika ränteutgifter, i den mån desamma drabba mera betungade vägdistrikt. Det bör ej heller förbises, att vägarbetenas utförande i förskott innebar lokala fördelar med hänsyn till de ökade sysselsättningsmöjligheter, som härigenom öppnades för de arbetslösa inom bygden.

Med avseende å vägföretagens planläggning och utförande vill utskottet, i anslutning till väckta motioner, framhålla önskvärdheten av att från trafiksäkerhetens och den blivande sannolika trafikutvecklingens synpunkter onödiga och från kostnadssynpunkt alltför dyra vägrätningar förhindras samt dessutom att vid förekommande ombyggnader av bygdevägar och andra mindre vägar användas billiga vägtyper, anpassade efter lokala behov och den påräkneliga trafiken. Utskottet förväntar därför, att Kungl. Maj:t ägnar denna fråga sin uppmärksamhet.

Vad departementschefen anfört rörande inräkning av kostnaderna för pensionering av vägdistriktens tekniska personal i kostnaderna för vägunderhåll föranleder intet annat uttalande än att det synes lämpligt, att genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg utarbetas allmänna normer att tillämpas vid dylik pensionering.

I anledning av den i motionen II: 193 begärda utredningen om vägbyggnadsväsendets överflyttning i en ökad grad från vägdistrikten till en central ledning vill utskottet erinra, att hithörande spörsmål under senaste åren vid upprepade tillfällen har varit föremål för riksdagens behandling, varvid även beslutats om ny statlig vägorganisation, omläggning av vägdistrikten, ny väglag o. s. v. Därutöver hava under år 1935 tillsatts sakkunniga för utredning bland annat om principerna för bidrag till det allmänna gatu- och vägväsendet jämte därmed sammanhängande spörsmål. På förslag av nämnda sakkunniga har så sent som vid 1936 års riksdag prövats frågan, i vilken utsträckning vägbyggnaderna lämpligen böra utföras genom vägdistrikten, respektive väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Vid samma års riksdag begärdes också utredning om automobilbeskattningen, därvid förutsattes, att uppmärksamhet jämväl skulle ägnas åt frågan om vägskatten. Under nu angivna omständigheter kan utskottet ej finna påkallat, att innevarande års riksdag skulle till Kungl. Maj:t rikta en särskild framställning i frågan.

Den i motionen II: 385 gjorda hemställan om utredning rörande pensionering från de statliga motorfordonsinkomsterna av personal, anställd i den yrkesmässiga biltrafiken, måste utskottet avstyrka redan med hänsyn till de vittutseende konsekvenser, en sådan tankes genomförande sannolikt skulle draga med sig.

Med iakttagande *dels* att från de för budgetåret 1937/1938 tillgängliga

automobilskattemedlen, beräknade till 106 miljoner kronor, böra dragas 656,200 kronor, anvisade under femte huvudtiteln till statspolisen m. m., samt 90,000 kronor, anvisade under nionde huvudtiteln som gottgörelse till fiskerinäringen för erlagd bensinskatt, eller alltså sammanlagt 746,200 kronor, dels ock att utjämningsbidraget åt betungade vägdistrikt bör beräknas till 5.5 i stället för 3.8 miljoner kronor, skulle fördelningen av hithörande medel vad sjätte huvudtiteln beträffar te sig sålunda:

1937/1938 års automobilskattemedel.

105,253,800 (106,000,000 — 746,200) kr.

Vägunderhåll m. m. (30 % å kostnad för år 1936) 18,900,000 kr.	Väg- och vattenbyggnads- styrelsen 284,000 kr.	Statens väginstitut 230,800 kr.	Vägorganisa- tionen i länen 610,000 kr.	Övriga nyss- nämnda spe- cialanslag å 6:e huvudtiteln 20,040,000 kr.	Att fördelas mellan städer och landsbygd 65,189,000 kr.
Städernas totala andel (20 %) 13,037,800 kr.		Landsbygdens totala andel (80 %) 52,151,200 kr.			
		Utjämningsandelen (15 %) 7,822,680 kr.		Återstående andel (85 %) 44,328,520 kr.	
Vägdistriktens direkta underhållsbidrag (55 % å verklig kostnad för år 1937) 33,000,000 kr.		Utjämnings- bidrag under år 1938 5,500,000 kr.		Länens ordinarie andelar 5,828,520 kr.	

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

- I. att riksdagen må
a) godkänna följande

**Förslag
till**

Förordning

med särskild bestämmelse angående fördelningen av de under budgetåret
1936/1937 inflytande automobilskattemedlen.

Häri genom förordnas, att vid fördelningen av de under budgetåret 1936/1937 inflytande automobilskattemedlen skall, utan hinder av övergångsbestämmelsen till förordningen den 30 juni 1936 (nr 452) om fördelning av automobilskattemedel, tillämpas vad i 3 § 1 mom. a) samma förordning stadgats.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

b) till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 13,037,800 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

c) till *förbättring och underhåll av vägar å landsbygden* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 52,151,200 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

d) medgiva, att av den del av landsbygdens andel för budgetåret 1937/1938 av automobilskattemedlen, som motsvarar 85 procent av sagda andel, må disponeras ett belopp av förslagsvis 5,500,000 kronor för tilldelning av utjämningsbidrag åt mera betungade vägdistrikt under år 1938 i huvudsaklig överensstämmelse med de för motsvarande bidrag under år 1937 gällande grunderna;

e) till *bidrag till vägunderhållet på landet m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 18,900,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

II. att motionen II: 134 — om höjt underhållsbidrag — ej må av riksdagen bifallas;

III. att motionerna I: 147 och II: 122 samt 200 — avseende ersättning för ränteutgifter — må anses besvarade med vad utskottet anfört;

IV. att motionerna I: 149 och II: 115 samt 222 — om vägföretagens ekonomiska planläggning — må anses besvarade med vad utskottet anfört;

V. att motionen II: 193 — om utredning rörande central ledning för vägväsendet — ej må av riksdagen bifallas;

VI. att motionen II: 385 — om utredning rörande pensionering av personal i den yrkesmässiga biltrafiken — ej må av riksdagen bifallas.

16:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, sid. 119 och 120) föreslagit riksdagen att till bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Förevarande anslag har för innevarande budgetår uppförts med 130,000 kronor, varav 90,000 kronor ställts till förfogande för statens väginstitut till understödjande av systematiska försök och forskningar inom vägteknikens område.

Departementschefen har rörande beräkningen av anslaget för nästkommande budgetår anfört följande:

»Såsom framgår av mitt i det föregående under punkten 5 framställda förslag, har jag för min del funnit lämpligast, att samtliga statens kostnader under nästa budgetår för statens väginstitut bestridas från det särskilda anslag, som må komma att anvisas till institutet. Vid sådant förhållande föreslår jag här, att nu förevarande anslag för nästa budgetår minskas med hela det på bidrag till statens väginstitut belöpande beloppet, 90,000 kronor, och alltså bestämmes till 40,000 kronor.»

Utskottet, som i det föregående tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till statens väginstitut, får, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

17:o) **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, sid. 121 och 122), som avser anvisande av samma belopp, som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 8,000 kronor.

18:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, sid. 122—124) föreslagit riksdagen att till bidrag till handelshamnar och farleder för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Förevarande anslag, som för vart och ett av budgetåren 1932—1936 var uppfört med 300,000 kronor, höjdes för innevarande budgetår till 600,000 kronor. Med denna anslagsökning om 300,000 kronor avsågs att bereda medel för bidrag till nya hamnbyggnadsföretag. Återstoden var avsedd att användas för slutbidrag till företag, som redan påbörjats eller färdigställets men som på grund av bristande medelstillgång icke kunnat tilldelas dylikt bidrag. Sammanlagt beräknades då medelsbehovet för sistnämnda ändamål till 600,000 kronor, vilket belopp emellertid förutsattes skola likvideras under loppet av två budgetår. I anslutning härtill föreslås nu anslaget skola för nästkommande budgetår uppföras med oförändrat belopp, 600,000 kronor, varav omkring hälften förutsattes skola disponeras för återstående statsbidrag till nyssnämnda äldre företag.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens redogörelse skulle ineliggande eller för närvarande förväntade ansökningar om statsbidrag till nya företag omfatta hamn- eller farledsföretag med en beräknad sammanlagd kostnad av mer än 8 miljoner kronor.

Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

19:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 124 och 125) — och under erinran, att för innevarande budgetår beviljats anslag för ifrågavarande ändamål med samma belopp som det nu äskade — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

20:o) **Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, sid. 125—128) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Till *byggande* av statsunderstödda fiskehamnar har riksdagen för tiden från och med år 1920 till och med budgetåret 1934/1935 anvisat tillhoppa 2,705,000 kronor, därav för de fyra senaste budgetåren respektive 325,000, 140,000, 100,000 och 100,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästkommande budgetår äskat ett anslag av 500,000 kronor.

Departementschefen, som funnit höjningen av anslaget kunna begränsas till 100,000 kronor, har härvid anfört följande:

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, hava de fem senaste budgetårens anslag till statsunderstödda fiskehamnar starkt begränsats med hänsyn bland annat därtill att betydande belopp kunnat disponeras för enahanda ändamål från anslag till broar och hamnar, anvisade under fonden för förslag till statsverket, samt från anslag till beredskapsarbeten.

Sedan numera anslaget till broar och hamnar praktiskt taget helt disponerats, står detta anslag icke längre till buds. Däremot torde alltjämt från anslag till beredskapsarbeten medel i någon utsträckning kunna disponeras för fiskehamnsbyggnader, liksom, på sätt i 1936 års statsverksproposition framhölls, fiskehamnsbehovet kan komma att i icke ringa mån tillgodoses medelst det anslag till mindre hamnar och farleder, vartill jag under nästföljande punkt återkommer.

Ehuru sålunda bidrag till ifrågavarande fiskehamnar alltjämt kunna påräknas jämväl från andra anslag, torde dock styrelsens föreliggande utredning påvisa behovet av en höjning för nästkommande budgetår av nu ifrågavarande anslag. Med hänsyn till de betydande belopp, som under de senare åren disponerats för ändamålet, synes dock höjningen kunna begränsas till 100,000 kronor och anslaget för nästkommande budgetår sålunda bestämmas till 200,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker att förevarande anslag uppföres med av Kungl. Maj:ts äskat belopp, hemställer,

att riksdagen må till *bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

21:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, sid. 129 och 130) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor, att utgå av automobilskatte-medel.

Vägtrafikväsendet.

22:o) **Besiktning av motorfordon.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, sid. 131—136) och under erinran, att anslagsberäkningen — vilken verkstälts med utgångspunkt från en beräknad uppbörd under nästkommande budgetår av avgifter för besiktning av motorfordon å 1,150,000 kronor — påverkas därav, att Kungl. Maj:t numera meddelat beslut angående omorganisation av automobilbesiktningsväsendet, att tillämpas från och med den 1 oktober 1937, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *besiktning av motorfordon* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,070,000 kronor.

23:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, sid. 136), vilket avser anvisande av samma belopp, som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *registrering av motorfordon* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,000 kronor.

24:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, sid. 136—138) föreslagit riksdagen att till bidrag till vissa kommunikationsändamål för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 29,000 kronor.

Förevarande anslag har för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 20,000 kronor. De utgifter, som för närvarande avföras å anslaget, utgöras bland annat av bidrag till ångbåts- och motorbåtstrafik å olika insjöar i Norrland, av medel till avlönande av åborna å fjällstugorna vid vissa kommunikationsleder samt av statsbidrag till bestridande av kostnaderna för bro eller annan anordning för vägs framförande över isränna, då vägen icke är att hänföra till allmän väg.

För de med anslaget hittills avsedda ändamålen begäres för nästkommande budgetår anvisande av oförändrat belopp, 20,000 kronor. Dessutom föreslås, i anslutning till vad som förutsattes vid upphävandet av skjutsstadgan, viss utvidgning av anslagets användning och i samband därmed en ökning av anslagsbeloppet med 9,000 kronor. Härmed avses de bidrag till anordningar

för beredande av skjuts och härbärga åt resande, som under senare år utgått av anslag för bidrag till skjutsentreprenader m. m. och varmed avsetts, att i fall, då så erfordras på grund av skjutsstadgans upphävande, möjliggöra dylika anordningar. Vid bifall härtill skulle särskilt anslag för bidrag till skjutsentreprenader m. m. icke vidare behöva anvisas. Sistnämnda anslag har för innevarande budgetår uppförts med 9,000 kronor.

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 29,000 kronor.

Luftfartsväsendet.

25:o) **Understöd av regelbunden luftfart.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, sid. 142—145), som avser att bereda medel för utbetalning till aktiebolaget Aerotransport av kontraktsevenligt understöd för nästkommande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *understöd av regelbunden luftfart* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,012,500 kronor.

26:o) **Underhåll och drift av luftfartsleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, sid. 145—150) föreslagit riksdagen, att till underhåll och drift av luftfartsleder för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Förevarande anslag har för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 125,000 kronor. Det beviljade anslaget avsåg till huvudsaklig del luftfartsleden Stockholm—Malmö. Beträffande luftfartsleden Malmö—Göteborg—norska gränsen beräknades endast relativt obetydliga belopp för skötsel under hela eller delar av budgetåret av tre fält (Svarteberg, Varberg och Halmstad).

Vid beräkandet av anslaget för nästkommande budgetår har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* utgått från, att driften å luftfartsleden Stockholm—Malmö skall hållas i gång hela nästa budgetår, att nattpostflygning mellan Göteborg och Malmö erfordrar sju månaders drift av belysningsanläggningar på denna led samt att trafiken mellan Stockholm och Helsingfors kräver sex månaders drift av till leden Stockholm—Norrköping hörande belysningsanläggningar. Från dessa utgångspunkter har styrelsen beräknat beloppet av de erforderliga anslagsmedlen till 200,000 kronor med fördelning på olika poster enligt följande uppställning:

	Kronor
För luftfartsleden Stockholm—Malmö	145,000
För luftfartsleden (Oslo—)Göteborg—Malmö	27,500
För luftfartsleden Stockholm—Norrköping(—Helsingfors)	5,000
För gemensamma utgifter	22,500
	Summa kronor 200,000

Då i årets anslag ingår ett engångsbelopp av 8,000 kronor för inköp av automobil, representerar det begärda anslaget en ökning av de årliga utgifterna med 83,000 kronor. Häri ingår ett belopp av 12,000 kronor för komplettering av förefintliga belysningsanläggningar. Härmed avses, att medel skola finnas tillgängliga för tillgodoseende av sådana behov av anläggningarnas förbättrande eller komplettering, vilka nu icke kunna bestämt angivas men under budgetåret kunna uppkomma, exempelvis krav på ytterligare hinderbelysning invid landningsfälten eller dylikt. I övrigt hänför sig den begärda anslagshöjningen väsentligen till överslagsvis gjorda uppräknings med hänsyn till att ytterligare delar av flyglederna under innevarande och nästa budgetår beräknas successivt bliva utbyggda och överlämnade till styrelsen för underhåll och drift.

Departementschefen erinrar om att enligt en i luftfartsutredningens år 1934 avgivna betänkande intagen uppgift den årliga kostnaden för ifrågavarande ändamål beräknades till omkring 224,000 kronor, sedan lederna Stockholm—Malmö och Malmö—Göteborg—norska gränsen blivit helt utbyggda. Med hänsyn härtill och då åtskilliga av ifrågavarande hjälplandsfält, särskilt i fråga om belysningsanordningarna, icke kunna beräknas vara i drift under hela nästa budgetår, finner departementschefen anslaget för samma budgetår kunna beräknas till 150,000 kronor. Härvid har departementschefen ansett anledning icke föreligga till erinran mot att anslaget får tagas i anspråk för komplettering av befintliga belysningsanläggningar, dock att endast mindre kompletteringar förutsatts skola komma ifråga.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *underhåll och drift av luftfartsleder* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett *förslagsanslag* av 150,000 kronor.

27:o) **Radiotjänst för luftfarten.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, sid. 150—154) föreslagit riksdagen att till radiotjänst för luftfarten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 190,000 kronor.

Till radiotjänst för luftfarten har riksdagen för vart och ett av budgetåren 1931—1936 anvisat ett anslag av 40,000 kronor. För innevarande budgetår höjdes ifrågavarande anslag till 150,000 kronor. Höjningen av anslaget var främst beroende på den inom Sverige utökade flygtrafiken. Anslagen hava utbetalats till telegrafverket såsom ersättning för att telegrafverket utan kostnad för luftfarten tillhandahåller för densamma erforderlig radiotjänst. Denna förmån av fri radiotjänst, som står till förfogande för såväl svenska som utländska flygplan, har ansetts böra medgivas bland annat med hänsyn till att motsvarande förmån beredes svensk luftfart i utlandet.

I nästlidet års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 30) meddelades, att Kungl. Maj:t den 22 november 1935 anbefallt luftfartsmyndigheten, flygstyrelsen, telegrafstyrelsen och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt att gemensamt verkställa utredning bland annat angående frågan,

huruvida besparingar i kostnaderna för radiotjänst för luftfart skulle kunna vinnas genom samverkan mellan militära och civila organ för luftfarten. I skrivelse den 29 maj 1936 framlade berörda myndigheter resultaten av den på grund av Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut verkställda utredningen. Utredningen gav vid handen, att, fränsett personalkostnaderna för väderlekstjänsten för luftfarten, någon besparing genom samverkan mellan de militära och civila organen icke kunde ernås.

För att vinna önskvärda besparingar i kostnaderna för väderlekstjänsten för luftfarten, för vilket ändamål anslag anvisats under nionde huvudtiteln, befanns det vid förenämnda utredning nödvändigt att centralisera mottagningen av de från utlandet trådlöst utsända väderleksobservationerna till en vid Bromma flygplats inrättad, till statens meteorologisk-hydrografiska anstalt hörande väderleksradiostation, från vilken det erhållna observationsmaterialet med teletype skulle vidarebefordras till anstalten och de flygplatser, som komme att få egen prognosttjänst. Enär denna station sålunda måste stå i teletyfeförbindelse med anstalten och flygstationen i Malmö, erfordrades, såvitt på telegrafverket belöpande kostnader angår, dels viss engångskostnad för apparatur vid flygplatserna i Stockholm och Malmö och dels en årlig kostnad av 11,000 kronor för driften. För väderlekstjänstens del skulle genom vidtagandet av de ifrågasatta åtgärderna årskostnaden kunna nedbringas från tidigare beräknade 243,100 kronor till 166,400 kronor eller med 76,700 kronor.

Vid beräkningen av det för radiotjänst för luftfarten för budgetåret 1937/1938 äskade beloppet, 190,000 kronor, har förutsatts, att såväl de befintliga markradiostationerna vid Stockholms, Göteborgs och Malmö flygplatser som de av årets riksdag beslutade markradiostationerna vid Norrköping och i Småland komma att vara i drift. Vidare hava de å innevarande budgetårs stat upptagna teletyfeförbindelserna beräknats bliva utökade med en förbindelse Stockholm—Finland. I beloppet ingå slutligen driftkostnaderna för de ovan berörda anordningarna för centralisering av väderlekstjänsten för luftfarten.

Utskottet.

Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag ej givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *radiotjänst för luftfarten* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 190,000 kronor.

28:o) **Extra besiktningar av luftfartyg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, sid. 154) — och under erinran, att förevarande anslag är avsett för bestridande av till vederbörande besiktningsman utgående arvode samt resekostnads- och traktamentsersättning för besiktning av luftfartyg i de fall, där dylika kostnader undantagsvis icke skola gäldas av luftfartygets ägare utan utgå av statsmedel — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *extra besiktningar av luftfartyg* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,000 kronor.

29:o) **Utvidgning av belysningsanläggningen & Bulltofta flygplats.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, sid. 155—157) föreslagit riksdagen att till utvidgning av belysningsanläggningen & Bulltofta flygplats för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

För innevarande budgetår har till utvidgning av belysningsanläggningen & Bulltofta flygplats anvisats ett anslag av 50,000 kronor avsett för beredande av medel till de förändringar och utvidgningar av anläggningen, som ansågos påkallade i anledning av flygplatsens utvidgning mot norr. Den nu föreslagna ytterligare kompletteringen av belysningsanläggningen innefattar, förutom anskaffning av ett flodljus, utökning av den såsom otillräcklig ansedda hinderbelysningen nordost, öster och söder om fältet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *utvidgning av belysningsanläggningen & Bulltofta flygplats* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Byggnadsväsendet.

30:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, sid. 158—176) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för byggnadsstyrelsen; *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938; *dels* till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 538,500 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena, nr 145, inom första kammaren av herrar *J. B. Johansson* och *L. Hagström*, och den andra inom andra kammaren, nr 197, av herr *E. Lindmark* m. fl., har hemställts, att riksdagen ville besluta *dels* avslå under sjätte huvudtiteln gjord framställning om inrättandet av ytterligare en intendentsbefattning inom byggnadsstyrelsen, *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag snarast möjligt i syfte att effektivt begränsa tjänstemännens i byggnadsstyrelsen rätt att åtaga sig enskilda arkitektuppdrag.

För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag: Byggnadsstyrelsen: Avlöningar upptaget med ett belopp av 520,000 kronor.

I fråga om stadsplanebyråns arbetskrafter har byggnadsstyrelsen begärt uppförandet å ordinarie stat av en ny befattning såsom förste intendent med placering i lönegrad B 28 samt därjämte anställandet av en befattningshavare, närmast avsedd för handläggning av ärenden rörande gatukostnadsbestämmelser, med årligt arvode av 7,200 kronor. Vid bifall härtill skulle icke vidare erfordras det belopp av 6,000 kronor, vilket föregående år anvisades för ett tillfälligt biträde å stadsplanebyrån, främst avsett för avarbetandet av viss

balans i granskningen av fastighetsregisterkartor. I avseende å detta yrkande har departementschefen anfört följande:

Såsom jag vid anmälan tidigare i dag av frågan om anslag till kommunikationsdepartementet framhållit, är det, icke minst med hänsyn till stadsplaneärendenas i många fall stora ekonomiska betydelse för därav berörda samhällen och enskilda, av vikt att såväl departementet som byggnadsstyrelsen förses med tillräckliga arbetskrafter för tillgodoseende av kravet på dessa ärendens snabba handläggning. Den ingående motivering, som styrelsen åberopat till stöd för sitt förslag, torde till fullo ådagalägga, att den stadigt fortgående ökningen i stadsplaneärendenas antal samt de nya arbetsuppgifter, som i vissa avseenden pålagts styrelsen i fråga om stadsplaneväsendet och länsarkitektsinstitutionen, för stadsplanebyrån medfört en arbetsbörda, för vars avveckling den nuvarande personalen icke kan anses tillräcklig. En förstärkning av denna personal synes mig därför av behovet påkallad.

I fråga om inrättandet för ändamålet av en befattning i 28:e lönegraden hava emellertid, såsom av det föregående framgår, olika meningar gjort sig gällande. Ehuru jag finner de skäl, som styrelsen anfört till stöd för sitt förslag härutinnan, värda allt beaktande, torde dock å andra sidan anledning föreligga att, innan en ny ordinarie tjänst i denna lönegrad inrättas, ännu något år avvakta, huruvida den ökning av arbetsbördan, som synes framkallad av övergången till den nya stadsplanelagstiftningen och tillämpningen av den nya länsarkitektsorganisationen, skall visa sig bliva även kvalitativt av sådan bestående art, att en dylik tjänst är behöfelig. Tills vidare synes mig behovet böra tillgodoses på det sätt, att en ny intendentsbefattning å stadsplanebyrån inrättas, och torde med hänsyn till vad i ärendet upplysts tillräckliga skäl föreligga att uppföra befattningen på ordinarie stat. Jag anser därjämte, att styrelsens framställning om medel för anställande av en ny befattningshavare å stadsplanebyrån huvudsakligen för biträde vid handläggningen av ärenden rörande gatukostnadsbestämmelser bör bifallas så till vida, att styrelsen får för ändamålet fortfarande tills vidare disponera det belopp av 6,000 kronor, som föregående år för beredande av tillfällig förstärkning av stadsplanebyråns arbetskrafter inräknades i den för grundavlönningar m. m. upptagna posten.

Med nedsättning i övrigt av vissa byggnadsstyrelsens krav på personalförstärkning har departementschefen — med hänsyn till omfattningen av det fastighetsbestånd, som står eller inom den närmaste tiden kommer att ställas under styrelsens förvaltning — ansett sig böra förorda, att möjlighet beredes styrelsen att anställa ytterligare en bygnadskontrollant mot arvode. För ändamålet skulle grundavlöningsposten höjas med ett belopp, motsvarande arvodet till den redan anställda extra kontrollanten, eller i avrundat tal 6,000 kronor. Dessutom tillstyrkes att i grundavlöningsposten inräknas medel för avlöningar av ytterligare följande tjänstemän, nämligen en ritare, ett kanslibitråde å kulturhistoriska byrån, ett kontorsbiträde å intendentsbyrån samt en expeditionsvakt. Ytterligare har departementschefen med hänsyn till de av honom förordade begränsningarna i styrelsens förslag i fråga om nya befattningar ansett sig böra förorda, att 3,000 kronor inräknas i grundavlöningsposten för beredande av möjlighet att tillgodose de mera tillfälliga behov av arbetskrafter, som kunna uppkomma. Vid bifall härtill skulle å andra sidan ur grundavlöningsposten utgå det belopp av 2,500 kronor, som för löpande budgetår beviljats till förstärkning av kulturhistoriska byråns arbetskrafter.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag jämväl i vad detsamma avser medel till en ny befattning som intendent å stadsplanebyrån och övrig förstärkning av byggnadsstyrelsens arbetskrafter.

Med avseende å det motionsvis framförda yrkandet om avslag å medel till nämnda intendentsbefattning må erinras, att de i motionerna framförda erinringarna mot den privata arkitektverksamhet, som bedrivs av byggnadsstyrelsens tjänstemän, i varje fall ej synes hava avseende å stadsplanebyrån. Samtidigt som de till nämnda byrå hörande ärendena synas vara från övriga byggnadsärenden rätt artskillda, är deras praktiska avgörande utan tidsutdräkt ofta av en genomgripande betydelse för samhällenas bebyggelse och en lämplig markexploatering. Det är därför av vikt att för dessa ärendens handläggning i tillräcklig utsträckning står till förfogande personal med en härför lämpad skolning och praktisk erfarenhet.

Beträffande den i motionerna påtalade privata arkitektverksamheten må till en början erinras om den kår av arkitekter utom stat, som alltjämt finnes inom byggnadsstyrelsen. Dessa »arkitekter i byggnadsstyrelsen» åtnjuta ej någon avlöning från styrelsen och äro att betrakta som enskilda yrkesmän. Vad angår de fast anställdas enskilda verksamhet utövas numera, enligt vad utskottet inhämtat, en rätt långt gående kontroll över att densamma ej får på ett olämpligt sätt inkräkta på arbetet i tjänsten eller att den eljest bedrivs under olämpliga former. Utskottet förväntar emellertid, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta därom att hithörande spörsmål kommer under bedömande av 1936 års lönekommitté i samband med den allmänna utredning rörande lönernas avvägning och den revision av lönevillkoren som åvilas nämnda kommitté, på grund varav någon ytterligare framställning från riksdagen i frågan ej för närvarande synes vara påkallad.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

I. att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 145 och II: 197, i vad de avse förslaget om en intendentsbefattning å stadsplanebyrån, må

a) godkänna följande personalförteckning för byggnadsstyrelsen:

Lönegrad	Personalförteckning.	Befattning
	<i>Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.</i>	
	Tjänstemän å ordinarie stat.	
	1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
	1 byggnadschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
	4 byggnadsråd	B 30
	1 byråchef	B 30
	1 byrådirektör	B 28
	6 intendent	B 26

Lönegrad	Befattning
1 kamrerare	B 24
1 sekreterare	B 24
4 assistenter	B 21
3 byggnadskontrollanter	B 21
1 notarie	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
6 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2

*Statens bränslekontrollerande verksamhet.***Tjänstemän å extra stat.**

1 byråchef	B 30
1 inspektör	B 26
1 notarie och revisor	B 21
1 byråingenjör	B 21

*Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.***Tjänstemän å ordinarie stat.**

2 maskinister	B 10
3 värmeledningsskötare tillika reparatörer	B 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

Kronor

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	275,600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	119,500
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> <u>8,500</u>	128,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	19,500
	Säger kronor 423,100

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	33,200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	28,100
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> <u>1,900</u>	30,000
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4,000
	Säger kronor 76,800

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.		Kronor.
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>		18,300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	13,200	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ...	4,200	17,400
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		2,900
	Säger kronor	38,600
<hr/>		
Summa förslagsanslag kronor 538,500;		

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 538,500 kronor;

II. att motionerna I: 145 och II: 197, i vad de avse frågan om tjänstemännens i byggnadsstyrelsen enskilda arkitektverksamhet, må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört.

31:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, sid. 178 och 179), vilket, jämfört med medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål under innevarande budgetår, innebär en anslagsminskning med 5,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 86,900 kronor.

32:o) **Bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, sid. 179 och 180) föreslagit riksdagen att till bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 32,000 kronor.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 223, har herr *G. De Geer* i Lesjöfors hemställt, att begärt anslag av 32,000 kronor under sjätte huvudtiteln icke ensidigt lämnas för propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande utan i stället för utredning och konsulterande verksamhet för en ökad avsättning av gallringsveden från enskilda skogar.

Under erinran att anslag för ifrågavarande ändamål under de senare åren utgått med 50,000 kronor får utskottet tillstyrka, att anslag nu anvisas med det av Kungl. Maj:t äskade till 32,000 kronor nedsatta beloppet.

I förevarande motion ha påtalats vissa missförhållanden, avseende att vedeldningen på ett ekonomiskt olämpligt sätt inkräktade på industriens virkesförsörjning. I anledning härav vill utskottet framhålla, att enligt vad utskottet inhämtat byggnadsstyrelsen redan har sin uppmärksamhet riktad på angelägenheten av att propagandan för vedeldningen läggas på ett sådant sätt, att en dylik mindre rationell användning av skogstillgångarna undvikas.

Utskottet.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

a) att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag må till *bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 32,000 kronor;

b) att motionen II: 223 må anses besvarad med vad utskottet anfört.

33:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 35, sid. 180—189) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till Länsarkitektorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 470,300 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts föreliggande förslag skulle för ersättningar vid vikariat å länsarkitektstjänsterna ställas till förfogande ett från 8,100 till 12,800 kronor förhöjt belopp. Vidare skulle det för ersättningar vid vikariat å assistent- och biträdestjänster avsedda beloppet, nu 5,000 kronor, ökas till 7,000 kronor. Härjämte har, i anslutning till en av byggnadsstyrelsen gjord framställning om uppförande av ett särskilt förslagsanslag å 72,000 kronor för tillfällig förstärkning av arbetskrafterna, föreslagits, att för nyssnämnda ändamål skall å avlöningsstaten upptagas en förslagsvis beräknad anslagspost å 70,000 kronor. I övrigt innebär Kungl. Maj:ts förslag inga andra ändringar än sådana, som föranledas av den nya familjepensioneringens genomförande.

Departementschefen har beträffande förslaget om anvisande av medel för avlöningar till tillfälliga biträden anfört bland annat följande:

Av nu föreliggande framställningar från länsstyrelser och länsarkitekter framgår, att den för länsarkitekterna avsedda praktiserande verksamheten, varigenom inkomster skulle tillföras statsverket för täckande av merkostnaderna för den nya organisationen, i viss utsträckning måst begränsas på grund av personalbrist. Därest denna verksamhet skall kunna bedrivas på sätt och i omfattning, som från början avsetts, lärer därför en förstärkning av arbetskrafterna å länsarkitektkontoren vara ofrånkomlig. Den erfarenhet, som hittills vunnits, synes också vara tillräcklig för att motivera ett genomförande i huvudsak av det nyss berörda förslaget, varigenom möjlighet skulle öppnas att tillgodose de växlande behov av personalförstärkning, som kunna uppkomma närmast i anledning av sådana uppdrag åt länsarkitektkontoren, som tillföra statsverket inkomster.

På grund av det sålunda anförda vill jag för min del tillstyrka, att medel för ändamålet upptagas i avlöningsstaten. Dessa medel torde dock böra få disponeras allenast efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall. Vidare bör som förutsättning för anvisande av medel i de särskilda fallen principiellt gälla, att utgiften beräknas bliva täckt av ökade inkomster från vederbörande arkitektkontors verksamhet. Från denna huvudregel kunna emellertid undantag bliva av förhållandena påkallade.

Under åberopande av vad departementschefen härutinnan anfört tillstyrker utskottet, att å avlöningsstaten för länsarkitektsorganisationen uppföres en förslagsvis beräknad anslagspost å 70,000 kronor till avlöningar till tillfälliga biträden. Utskottet har jämväl i övrigt funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a. Arvoden till 14 länsarkitekter	168,300
b. Vikariatersättningar m. m., <i>förslagsvis</i> <u>12,800</u>	181,100
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	75,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	135,300
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> <u>4,200</u>	139,500
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	70,000
5. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4,700
<u>Summa förslagsanslag kronor</u>	<u>470,300;</u>

b) till *Länsarkitektsorganisationen*: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 470,300 kronor.

34:o) **Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 36, sid. 189—192) föreslagit riksdagen att till *Länsarkitektsorganisationen*: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

Ifrågavarande anslag har för innevarande budgetår uppförts med 58,200 kronor. Nu föreslås, att anslaget för nästkommande budgetår skall, för beredande av ytterligare medel till expenser, uppföras med ett till 70,000 kronor förhöjt belopp.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Länsarkitektsorganisationen*: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

35:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, sid. 192 och 193) föreslagit riksdagen att till utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

Förevarande anslag, som under budgetåren 1933—1937 varit uppfört med 5,000 kronor, står till Kungl. Maj:ts disposition och är avsett till täckande av kostnader för genom byggnadsstyrelsen verkställda utredningar eller andra förberedande åtgärder, såsom upprättande av ritningsförslag till byggnadsföretag för statens räkning och uppgörande av förslag till stadsplan å kronan tillhörigt område, vilka icke skola bekostas av styrelsens anslag eller med särskilt anvisade medel. Därest byggnadsanslag beviljas till företag, för vilket förberedande åtgärder vidtagits med anlitande av nu ifrågavarande anslag, skall till sistnämnda anslag återföras vad därav för ändamålet utgivits.

Under innevarande budgetår har tillgången å anslaget, med inräknande av en vid budgetårets ingång förefintlig reservation å 6,423 kronor 66 öre samt av ett förskott å 4,519 kronor 73 öre, som skolat återföras till anslaget, utgjort 15,943 kronor 39 öre. Av detta belopp hava redan 10,867 kronor 50 öre ställts till byggnadsstyrelsens förfogande, varjämte styrelsen hemställt om anvisande av tillhoppa 5,000 kronor för utredningar rörande nya lokaler för vissa institutioner vid veterinärhögskolan. Efter bifall till dessa framställningar skulle å anslaget kvarstå ett odisponerat belopp av endast 75 kronor 89 öre. Under tiden till utgången av nästa budgetår kunna några medel icke påräknas komma att tillföras anslaget från byggnadsanslag.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker, att förevarande anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppföres med ett från 5,000 till 15,000 kronor förhöjt belopp. Utskottet — som ej funnit anledning till erinran mot förslaget, att kostnader för utredningar, vilka ej inom tio år resulterat i arbeten, vartill särskilt anslag beviljats, må, efter beslut härom av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, slutligt stanna å nu ifrågavarande anslag — hemställer,

att riksdagen må till *utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

36:o) **Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, sid. 194), vilket, jämfört med medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål under innevarande budgetår, innebär en anslagshöjning med 1,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 2,000 kronor.

37:o) **Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 39, sid. 195—197) föreslagit riksdagen att till underhåll av vissa historiska byggnader m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Byggnadsstyrelsens förevarande framställning innebär, att utöver det belopp å 100,000 kronor, som från och med budgetåret 1935/1936 beräknats för det löpande underhållet av historiska byggnader och för lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm, för restaureringsarbeten å Kalmar och Läckö slott samt Bohus fästningsruin skulle anvisas respektive 30,000, 20,000 och 30,000 kronor. Ifrågavarande anslag, som för innevarande budgetår anvisats med 125,000 kronor — innefattande ett belopp av 25,000 kronor för underhållsarbeten å nämnda byggnadsminnesmärken — skulle sålunda enligt styrelsens förslag höjas till 180,000 kronor för nästa budgetår.

Med hänsyn till önskvärheten av att nyssnämnda tre byggnadsminnesmärken efter hand istandsättas vill jag tillstyrka, att för nästa budgetår medel anvisas i syfte att möjliggöra ett bedrivande av dessa arbeten. Då emellertid de av byggnadsstyrelsen framlagda arbetsplanerna utan allt för stora olägenheter torde kunna något förskjutas, synes för ifrågavarande ändamål icke böra beräknas större belopp än 50,000 kronor. Anslagsbeloppet för nästa budgetår skulle sålunda bestämmas till (100,000 + 50,000) 150,000 kronor, innebärande en höjning i förhållande till nu löpande budgetårs anslag med 25,000 kronor. Såsom i nästlidet års statsverksproposition framhölls, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, därest vid nämnda byggnadsminnesmärken ytterligare arbeten skulle bli nödvändiga på grund av ras eller dylikt, efter framställning av byggnadsstyrelsen med anlitande av tillgängliga medel bereda täckning av de med dylika arbeten förenade kostnaderna.

Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *underhåll av vissa historiska byggnader m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

38:o) **Restaurering av västra trappuppgången och norra portiken å Stockholms slott.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, sid. 197 och 198) om anvisande av det för slutförande av ifrågavarande arbeten planenligt erforderliga beloppet hemställer utskottet,

att riksdagen må till *restaurering av västra trappuppgången och norra portiken å Stockholms slott* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 64,000 kronor.

39:o) **Restaurering av Gustaf III:s paviljong i Haga.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, sid. 198—200) föreslagit riksdagen att till restaurering av Gustaf III:s paviljong i Haga för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 98,000 kronor.

Till ifrågavarande restaureringsarbeten, vilka beräknats draga en kostnad av 143,600 kronor, hava för innevarande budgetår anvisats 45,500 kronor. Nu begäres anvisande av resterande anslagsbelopp eller, i avrundat tal, 98,000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *restaurering av Gustaf III:s paviljong i Haga* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 98,000 kronor.

40:o) **Iståndsättning av kajmuren vid uppfarten till Drottningholms slott.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, sid. 200—202) föreslagit riksdagen att till iståndsättning av kajmuren vid uppfarten till Drottningholms slott för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

Den totala kostnaden för de med föreliggande förslag avsedda arbetena för iståndsättning av kajmuren vid uppfarten till Drottningholms slott — vilka arbeten omfatta en kajsträcka av omkring 240 meter, nämligen från landsvägsbrons landfäste fram till den med huggen granit redan beklädda kajen framför slottet — har beräknats till ett belopp av 56,000 kronor, fördelat på följande sätt:

	Kronor
Borttagning av gammal strandskoning, spåntning, schaktning, utbottning samt betong- och murningsarbeten m. m.	35,000
Beklädnadssten av kryssharnrad granit, grad I respektive grad II ...	16,000
Arbetsledning och oförutsedda utgifter.....	5,000
	Summa kronor 56,000

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Den i ärendet förebragta utredningen synes giva vid handen, att kajmuren vid uppfarten till Drottningholms slott är i sådant skick att åtgärder för dess iståndsättande icke böra vidare undanskjutas. Icke minst med hänsyn till det stora antalet turister och andra personer, som särskilt under söndagarna söker sig till slottet och dess omgivningar, torde det vara önskvärt att kajmuren iordningställes. Det i förevarande syfte framlagda förslaget, vilket beräknats draga en kostnad av 56,000 kronor, har icke givit mig anledning till erinran. Då arbetena icke äro lämpade att utföras av arbetslöshetskommissionen, torde medel för desamma böra anvisas under sjätte huvudtiteln. Efter samråd med byggnadsstyrelsen, genom vars försorg arbetena torde böra utföras, har jag emellertid funnit det erforderliga anslagsbeloppet kunna lika fördelas på de två närmaste budgetåren.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker, att de föreslagna iståndsättningsarbetena må komma till utförande. Under erinran därom, att kostnaderna för arbetena, 56,000 kronor, äro avsedda att lika fördelas på de två närmaste budgetåren, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *iståndsättning av kajmuren vid uppfarten till Drottningholms slott* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

41:o) **Iståndsättningsarbeten m. m. vid Gripsholms slott.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, sid. 202—205) föreslagit riksdagen att till iståndsättningsarbeten m. m. vid Gripsholms slott för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 32,000 kronor.

Under åberopande av framställning från ståthållarämbetet på Gripsholms slott jämte en därvid fogad utredning av vederbörande slottsarkitekt har *byggnadsstyrelsen* framlagt förslag om utförande av vissa reparationsarbeten m. m. å slottet med tillhörande byggnader för en kostnad av sammanlagt

120,300 kronor samt hemställt, att därav måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 64,150 kronor. Sistnämnda belopp, som avser arbeten, vilka ansetts böra komma till utförande med det snaraste, fördelar sig på följande sätt:

	Kronor
Slottet:	
Nya yttertrappor å yttre borggården	1,450
Centralvärmeanläggning i bostäderna för slottsförvaltaren, oldfrun och slottsvaktmästaren samt badrum i två lägenheter m. m.	11,800
Ovriga byggnader:	
Nytt uthus till Lilla fabriksbyggnaden	5,400
Nytt uthus till Stora fabriksbyggnaden	3,700
Reparationer å Röda stallet	10,000
Reparationer å redskaps- och virkesbod	7,000
Reparationer å Röda magasinet	5,900
Reparationer å uthus till vaktmästareflygeln	4,800
Utrustning och tekniska installationer:	
Brandstegar	3,300
Motorspruta	4,000
Oförutsedda utgifter, administration och kontroll, omkring 12 procent	6,800
	Summa kronor 64,150

Rörande behovet av nyss angivna arbeten hava i den av slottsarkitekten uppgjorda kostnadsberäkningen meddelats följande närmare uppgifter:

Yttertrapporna å yttre borggården äro uppruttna.

Bostäderna för slottsförvaltaren, oldfrun och slottsvaktmästaren äro belägna inom »gamla borgen». Med sina ända till 2.5 meter tjocka murar äro lägenheterna fuktiga och kalla, så att de även sommartid måste eldas. Skafferi, garderober och badrum saknas. Bränsleåtgången är onormalt stor.

Uthusen till lilla och stora fabriksbyggnaderna äro nedruttna och fallfärdiga.

I Röda stallet är grunden rasad och taket uppruttet.

I grunden till redskaps- och virkesboden hava sättningar uppstått. Bodens tak är uppruttet.

I Röda magasinet hava svåra sättningar uppkommit och taket är uppruttet.

I uthuset till vaktmästareflygeln äro väggarna delvis uppruttna och grunden dålig.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Byggnadsstyrelsens förevarande framställning avser vissa iståndsättningsarbeten m. m. vid Gripsholms slott för en sammanlagd kostnad av 120,300 kronor. Denna kostnad representerar, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, väsentligen sådana iståndsättningsarbeten, som ansetts nödvändiga för att de olika byggnaderna skola kunna på ett tillfredsställande sätt underhållas med de årliga underhållsanslagen.

Ifrågavarande arbeten hava efter angelägenhetsgrad uppdelats i två klasser, av vilka klass I omfattar arbeten för en sammanlagd kostnad av 64,150 kronor. Av den förebragta utredningen synes framgå, att dessa arbeten i huvudsak äro av den art, att de måste utföras inom den närmaste tiden, därest risk för allvarliga skador eller andra svåra olägenheter skall undvikas.

Med hänsyn till vad sålunda blivit upplyst anser jag mig i anslutning till tidigare tillämpad praxis böra tillstyrka, att medel under sjätte huvudtiteln anvisas för utförande av de till klass I hänförliga arbetena m. m., vilka synas vara av den omfattning, att de icke kunna bekostas med de årliga underhållsanslagen. Det för ifrågavarande arbeten erforderliga beloppet, 64,150 kronor, lämpligen avrundat till 64,000 kronor, torde emellertid kunna uppdelas lika på de två närmaste budgetåren.»

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt hemställer, att riksdagen må till *iståndsättningsarbeten m. m. vid Grips-holms slott* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 32,000 kronor.

Diverse.

42:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, sid. 206) om anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

43:o) **Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, sid. 206) föreslagit riksdagen att till ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 5,000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 28, av herr *D. Hansén* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 29, av herr *E. Lindberg* i Umeå m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor höja det av Kungl. Maj:t & sjätte huvudtiteln upptagna extra reservationsanslaget för budgetåret 1937/1938 till 50,000 kronor.

I förevarande motioner anföres bland annat följande:

Norrboten och Västerboten undergå en ständig utveckling på de mest skilda områden. Här må erinras om, att sedan 1929, då den senaste riksdagsresan företogs, inlandsbanan nått sin fullbordan. Om endast några månader öppnas denna bana för allmän trafik i sin övre del. Den nya gruv- och malmförädlingsindustrien i norra delen av Västerboten har ytterligare utvecklats och nya malmfyndigheter ha gjorts, varjämte nya gruvor i såväl detta län som i Norrboten börjat bearbetas. Kolonisationen har fortskridit och jordbruket även i övrigt starkt utvecklats. Den särskilda skogslagstiftningen för lappmarken har förändrats. Ett nytt stort sjuksjukhus, Umedalen, har uppförts. En särskild hovrätt för de båda nordligaste länen har inrättats o. s. v.

Men alltjämt anmäla sig nya behov och krav i dessa trakter. Den nya skogslagstiftningen gäller försöksvis under en tioårsperiod, och denna fråga, som är av utomordentlig betydelse för icke blott övre Norrland utan för

hela vårt land, kommer därför att om några år åter påkalla statsmakternas intresse. Försörjningsproblemet i Norrbotten och Västerbotten, med dess alltjämt starkt växande befolkning, är ständigt aktuellt även i den meningen, att statsmakternas oavslätliga uppmärksamhet på detsamma är ofrånkomlig. Jordbrukskolonisationen måste forceras för att skapa nya utkomstmöjligheter. De gamla små jordbruken måste beredas möjlighet till nyodling. Jordbruksregleringarna, som missgynna Norrland, måste justeras för denna landsdels vidkommande. Åtgärder i detta syfte äro bebådade i årets trontal. Personlig förtrogenhet bland riksdagens ledamöter med förhållandena skulle helt visst vara ägnad att underlätta tillkomsten av ett jordbruksstöd av för Norrland fullt tillfredsställande utformning. Vägväsendets fortsatta utveckling är ett önskemål, som trots forceringen under senare år av vägbyggandet alltjämt tränger sig fram i förgrunden bland de speciellt norrländska problemen.

Alla dessa för övre Norrland betydelsefulla frågor komma säkerligen att sysselsätta riksdagen under de närmaste åren. Det är då helt naturligt av största betydelse icke blott för de ifrågavarande länen utan för hela landet, att riksdagens ledamöter äga en på personligt studium på ort och ställe grundad förtrogenhet med förhållandena.

Med insikt härom är man i de båda nordligaste länen beredd att underkasta sig ekonomiska uppoffringar för att möjliggöra en riksdagsresa under innevarande år. Förutsättningen för att den skall kunna komma till stånd är emellertid, att staten även denna gång lämnar bidrag till resekostnaderna. Flertalet ledamöter av riksdagen äro nämligen i sådan ekonomisk ställning att det icke kan begäras att de i huvudsak på egen bekostnad skola företaga en sådan resa. Även vid fria resor torde uppoffringen för många bli kännbar. Det är emellertid ytterst önskvärt att så många medlemmar av riksdagen som möjligt sättas i stånd att deltaga i resan.

För finansiering av riksdagsresan — till den del finansieringen kan anses böra falla på staten, nämligen fria resor på statens järnvägar — torde ett belopp av den storleksordning som anvisades av 1922 års riksdag vara fullt tillräckligt. Inom denna anslagssumma torde även rymmas övriga krav på förbilligande av resor på statens järnvägar.

Förevarande anslag tillkom på förslag av Kungl. Maj:t vid 1922 års riksdag, närmast för att bereda statsbanorna ersättning för järnvägstransporter i samband med studieresor, anordnade för riksdagens ledamöter. Dessutom var anslaget avsett för betalning av biljettkostnaden vid en del andra resor, exempelvis besök vid internationella kongresser, anordnade i Sverige. Tidigare hade ingen gottgörelse utgått till statens järnvägar för dessa resor av skilda slag.

Anslaget, som ursprungligen var uppfört med 50,000 kronor, har sedermera efterhand sänkts. För budgetåret 1936/1937 var — med utgångspunkt från senaste årens anslagsbelastning — ett belopp av 5,000 kronor anvisat, och Kungl. Maj:t har nu föreslagit, att anslaget för budgetåret 1937/1938 oförändrat upptages med samma belopp.

På sätt av de väckta motionerna närmare framgår planlägges emellertid en ny riksdagsresa att äga rum instundande sommar. Med avseende å de kostnader för densamma, som böra bestridas från förevarande anslag, må erinras, att den av riksdagens ledamöter under sommaren 1929 företagna studieresan till Norrland föranledde utbetalningar från anslaget med cirka

42,000 kronor. Med utgångspunkt härifrån vill utskottet föreslå, att anslaget för nästkommande budgetår upptages till det av motionärerna angivna beloppet 50,000 kronor.

Med tillstyrkande alltså av förevarande motioner får utskottet, under hänvisning i övrigt till motionernas motivering, hemställa,

att riksdagen må till *ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

44:o) **Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, sid. 206 och 207) föreslagit riksdagen att till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 5,300,000 kronor.

Ifrågavarande anslag, som för budgetåren 1933—1935 varit uppfört med 4,450,000 kronor, höjdes för budgetåret 1935/1936 till 4,780,000 kronor och för innevarande budgetår till 5,000,000 kronor.

Enligt vad departementschefen inhämtat från generalpoststyrelsen beräknas den under budgetåret 1936/1937 till postverket inflytande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser m. m. komma att uppgå till 5,190,000 kronor. För budgetåret 1937/1938 beräknas ersättningen med hänsyn till den för år 1937 kalkylerade stigande frankoteckensuppbörden till omkring 5,300,000 kronor. Denna beräkning har icke givit departementschefen anledning till erinran.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 5,300,000 kronor.

45:o) **Bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet.** På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, sid. 207—211) och under erinran, att för ändamålet anvisats samma anslagsbelopp för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 190,000 kronor.

46:o) **Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, sid. 211 och och 212), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp, som finnes uppfört för ändamålet å riksstaten för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till svenska brandkårernas riksbund* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 2,000 kronor.

47:o) **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, sid. 212—217) föreslagit riksdagen att till bidrag till svenska brandskyddsföreningen för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 2,000 kronor.

Till svenska brandskyddsföreningen har under budgetåren 1935—1937 utgått ett statsbidrag av 500 kronor årligen. Utöver nämnda statsbidrag har föreningen kommit i åtnjutande av ytterligare stöd från statens sida därigenom att vissa statsmyndigheter genom ett eller flera ombud ingått såsom betalande medlemmar i föreningen. Sålunda hava medlemsavgifter för år 1936 erlagts av telegrafstyrelsen med 400 kronor, av järnvägsstyrelsen med 150 kronor samt av vattenfallsstyrelsen och marinförvaltningen med vardera 50 kronor. Generalpoststyrelsen, som numera ej är företrädd i föreningen, har under åren 1920—1931 varit representerad i föreningen genom 7 ombud och härför i årliga avgifter erlagt 350 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

Berörda myndigheters medlemskap i föreningen har ansetts motiverat av den nytta, som myndigheterna kunde draga av att få del av de inom föreningen samlade erfarenheterna beträffande brandskyddet. Dessa erfarenheter delgivas medlemmarna främst genom den av föreningen utgivna tidskriften »Brandskydd».

Emellertid finner jag i likhet med riksräkenskapsverket mindre lämpligt, att vissa statsmyndigheter ingå såsom betalande medlemmar i föreningen samtidigt som densamma åtnjuter bidrag från ett å riksstaten särskilt uppfört anslag. I anslutning till vad riksräkenskapsverket ifrågasatt vill jag därför föreslå, att för statsbidrag till föreningen föreskrives det villkoret, att föreningen skall vara skyldig att i förekommande fall utan särskild kostnad för statsverket tillhandagå verk och myndigheter med de råd och upplysningar, vartill eljest medlemskap i föreningen berättigar. Jämväl torde såsom villkor för bidrag böra uppställas, att föreningen skall vara skyldig att utan särskild avgift tillhandahålla verk och myndigheter det antal exemplar av tidskriften »Brandskydd», som Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

Under förutsättning att nu berörda förpliktelser åläggas föreningen synes emellertid en förhöjning av det till föreningen utgående statsbidraget vara påkallad. På grund härav och med hänsyn jämväl till föreningens gagneliga verksamhet har jag ansett mig kunna tillstyrka, att bidraget bestämmes att för nästkommande budgetår utgå med det av föreningen begärda beloppet eller 2,000 kronor.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *bidrag till svenska brandskyddsföreningen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 2,000 kronor.

48:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Kungl. Maj:t har (punkt 50, sid. 217—224) föreslagit riksdagen att till bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 100,000 kronor, att utgå av automobilskatte-medel.

Till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande har för vardera av budgetåren 1935—1937 anvisats ett statsbidrag av 50,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

I skrivelse den 25 september 1936 har *föreningen* hemställt, att för budgetåret 1937/1938 måtte *dels* anvisas för föreningens stadgeenliga verksamhet under år 1937 ett statsbidrag av 50,000 kronor, *dels ock* reserveras ett belopp av 100,000 kronor att av föreningen i mån av behov disponeras för åtgärder i samband med införandet av trafikundervisning i rikets skolor under samma år.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»De siffror, som den hittills framlagda statistiken rörande olyckor vid trafik med motorfordon uppvisar, torde kraftigt bestyrka nödvändigheten av fortsatta åtgärder i olika avseenden till främjande av trafiksäkerheten på våra gator och vägar. Ett betydelsefullt led bland strävandena i nämnda syfte utgöres av den upplysningsverksamhet, som står främst på nationalföreningens program.

Föreningen har hittills bedrivit sin upplysningspropaganda huvudsakligen genom affischer, trafikmaningar såväl i press som genom radio, utgivandet av broschyrer, medverkan till anordnande av trafikdagar i olika delar av landet, föredrag, trafikkurser och diskussioner samt därjämte i viss utsträckning genom åtgärder i syfte att åstadkomma trafikundervisning i skolorna.

I sistnämnda hänseende har frågan numera i viss mån kommit i ett nytt läge därigenom att Kungl. Maj:t genom cirkulär den 27 november 1936 föreskrivit införande av obligatorisk trafikundervisning i de läroanstalter, som stå under skolöverstyrelsens omedelbara inseeende. Denna undervisning skall hava till ändamål att bibringa lärjungarna kännedom om de viktigaste trafikreglerna samt särskilt giva dem råd och anvisningar rörande de försiktighetsmått, gående och cyklande böra iakttaga till förekommande av trafikolyckor. Undervisningen bör enligt cirkuläret om möjligt kompletteras och stödjas genom lämpliga föredrag och genom förevisning av för ändamålet särskilt utarbetade filmer, avsedda att belysa den praktiska tillämpningen av givna regler. Vidare böra de lokala skolmyndigheterna tillse, att trafikundervisningen på lämpligt sätt meddelas med anlitande av härför erforderliga hjälpmedel.

Det torde emellertid vara uppenbart, att därest den sålunda föreskrivna trafikundervisningen skall få avsedd verkan, vederbörande lärare måste bibringas nödig kompetens för undervisningens meddelande, varjämte skolorna böra få möjlighet att anskaffa nödigt undervisningsmaterial. I detta avseende har nationalföreningen redan utfört ett förberedande arbete. Sålunda har föreningen i anledning av skolöverstyrelsens yttrande över förslaget om obligatorisk trafikundervisning i skolorna igångsatt utarbetandet av en handbok för undervisningens meddelande. Föreningen har vidare anordnat instruktiva kurser för vissa lärare i avsikt att dessa sedermera skola i olika delar av landet kunna tjänstgöra såsom lärare vid trafikkurser för andra lärare. Därjämte har föreningen anordnat trafikföreläsningar för lärare ävensom bland annat medverkat vid frivillig trafikundervisning i vissa skolor och utarbetat en trafik-

plansch, avsedd att tillställas landets skolor för undervisningsändamål, jämte vissa broschyrer huvudsakligen för skolungdom.

Vid införandet av den nu beslutade obligatoriska undervisningen har föreningen emellertid funnit ytterligare åtgärder erforderliga till främjande av denna undervisning. Utöver fullbordandet av nyssnämnda handledning för lärare skulle således enligt föreningens mening bära ankomma på föreningen bland annat att anordna ytterligare praktiska kurser för lärare samt att utarbeta lämpliga hjälpmedel för undervisningen, såsom undervisningsfilm, åskådliggörande bilder och dylikt. Behovet av åtgärder genom föreningens försorg i nu angivna syfte har jämväl vitsordats av skolöverstyrelsen.

Vad föreningens allmänna propagandaverksamhet beträffar synes densamma bära i huvudsak fortgå i enlighet med de riktlinjer, som hittills tillämpats. Jag förutsätter härvid, att föreningen skall i möjligaste mån fullfölja sina strävanden att genom samverkan med andra organisationer och intresserade i landets olika delar göra propagandan effektiv och spridd över så stora delar av landet som möjligt. Särskild vikt synes också bära fästas vid den betydelsefulla uppgiften att söka bibringa allmänheten erforderlig kunskap om gällande trafikregler, huvudsakligen innefattade i den nya vägtrafikstadgan. Man torde nämligen hava anledning antaga, att stora trafikantgrupper icke få del av de i detta ämne utfärdade nya författningsföreskrifterna, såvida ej särskilda åtgärder i detta syfte vidtagas. Denna kunskap bör givetvis meddelas i sådan form, att även det stora flertalet kan förväntas få intresse av och tillgodogöra sig densamma. Det torde bland annat bära övervägas, huruvida icke en ökad användning av radio härvid skulle vara lämplig och möjlig.

Mot föreningens hemställan om bidrag till föreningens nu ifrågavarande stadgeenliga verksamhet med samma belopp som föregående år eller 50,000 kronor har jag icke funnit anledning till erinran.

Vidkommande härefter föreningens framställning om medel till åtgärder i anledning av den obligatoriska skolundervisningens införande, så finner jag föreningens medverkan till främjande av denna undervisning väl motiverad. I saknad av närmare plan för denna medverkan synes dock det för ändamålet ifrågasatta beloppet kunna nedsättas, förslagsvis till 50,000 kronor. Innan detta belopp av Kungl. Maj:t ställes till föreningens förfogande, bör närmare utredning i samråd med skolöverstyrelsen ske rörande beloppets lämpliga användning. Vid denna utredning bör beaktas möjligheten av att genom ökat anlåtande av skolradion förbilliga kostnaderna för ifrågavarande gren av föreningens verksamhet och samtidigt öka dess effektivitet.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle för nästkommande budgetår upptagas ett anslag till bidrag till föreningen med 100,000 kronor. För ändamålet torde — i likhet med vad som varit fallet i fråga om de för de två senaste budgetåren till föreningen anvisade bidragen — automobilskattemedel lämpligen bära tagas i anspråk.»

I anslutning till en av riksdagen i skrivelse den 5 juni 1936 gjord framställning i ämnet har Kungl. Maj:t genom cirkulär den 27 november 1936

föreskrivit införande av obligatorisk trafikundervisning i de läroanstalter, som stå under skolöverstyrelsens omedelbara inseende. Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag avses nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande skola medverka vid vissa för undervisningens ändamålsenliga bedrivande erforderliga åtgärder, såsom utgivande av handledning för de lärare, som skola handhava undervisningen, och anordnande av praktiska kurser för samma lärare ävensom utarbetande av undervisningsfilm, åskådliggörande bilder och andra lämpliga hjälpmedel för undervisningen. Med hänsyn härtill skulle statsbidraget till föreningen, vilket under innevarande budgetår utgår med 50,000 kronor, för nästkommande budgetår höjas till 100,000 kronor. Utskottet, som, i likhet med departementschefen och de i ärendet hörda myndigheterna, funnit föreningens medverkan till främjande av ifrågavarande undervisning väl motiverad, har ansett sig böra tillstyrka den sålunda föreslagna anslagshöjningen samt hemställer alltså,

att riksdagen må till *bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 100,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

49:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, sid. 224 och 225) och under erinran, att förevarande anslag avser utgifterna för Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet ävensom till den internationella luftfartskommissionen, hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *bidrag till vissa internationella sammanslutningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

50:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, sid. 225), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp, som finnes uppfört för ändamålet å riksstaten för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

51:o) **Extra utgifter.** I anslutning till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, sid. 225) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *extra utgifter* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

52:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, sid. 225) angående anslag till dyrtidstillägg

åt befattningshavare i statens tjänst kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

Stockholm den 12 mars 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Hansén*, *Asplund*, *Borell*, *Bergström*, *Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Lindström* och *Magnusson*;

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Persson* i Falla, *Andersson* i Höör, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Norling*, *Isacsson* och *De Geer* i Hanaskog.

Reservationer:

dels beträffande punkterna 3:o) (väg- och vattenbyggnadsstyrelsen) och 6:o) (vägorganisationen) av herr *Jeppsson*;

dels beträffande punkt 15:o) (automobilskattemedlen) av herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Svensson* i Kompersmåla, *Borell* och *Nilsson* i Landeryd, vilka ansett, att motiveringen i fråga om *vägdistriktens ränteutgifter* bort hava följande lydelse:

»I väckta motioner — — — för dylika ränteutlägg. Såsom av statsverkspropositionen framgår, uppgår det kapitalbelopp, som av vägdistriktet förskotterats men som ännu ej kunnat ersättas genom utbetalning av vederbörligt statsbidrag, till cirka 25 miljoner kronor. Vägdistriktet åsamkas härigenom betydande ränteutgifter. För den nu föreslagna åtgärden talar även följande motionsvis framhållna synpunkter. Vid fördelning av tillgängliga anslag för vägbyggnader och vägomläggningar tilldelas de enskilda företagen oftast mindre belopp per år. Utgående anslag fördelas sålunda på ett flertal år. Men i ett flertal fall visar det sig vara ekonomiskt fördelaktigt att utföra vägarbetet på avsevärt kortare tid än vad som förutsatts i den fastställda flerårsplanen. Bland annat bliver kostnaden för arbetsledning och kontroll väsentligt fördyrad genom en alltför utdragen byggnadstid. Även andra omständigheter tala för ett mera koncentrerat och forcerat arbetstempo. För att åstadkomma detta måste oftast vägdistriktet, i väntan på utfallande statsbidrag, förskottera, ett eller flera år, erforderliga penningbelopp, vilket åsamkar vägdistriktet ränteutgifter. Olägenheten härav skulle dock väsentligt minskas genom vid-

tagandet av den anordning, som här föreslås. Enligt vad utskottet inhämtat synas inga tekniska hinder möta för en sådan reform.»

samt att förty utskottet under I. f) bort hemställa,

»I. att riksdagen må

f) medgiva, att vägdistriktens ränteutgifter med anledning av vägkassornas förskottering av statsbidrag för anläggning eller omläggning av vägar må kunna inräknas i underlaget för vägdistriktens kostnader för vägunderhållet, varå statsbidrag i författningens ordning utgår;»

dels ock beträffande punkt 18:o) (handelshamnar och farleder) av herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Svensson* i Kompersmåla, *Nilsson* i Landeryd, *Magnusson* i Skövde och *Persson* i Falla, vilka ansett, att utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må till *bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.»